pappi." Melkisedek terwehtii Abramia woittajana, tarjoten hänelle leipää ja wiiniä, ja siunaa häntä. Abram taas puoleltaan maksaa Salemin kuninkaalle kymmenekset kaikesta. Mitään osaa woitetusta tawarasta ei Abram ota; hän antaa ne kaikki takaisin omistajilleen.

Melkisedek on **Kristuksen esikuwa,** niinkuin osoittaa Ps. 110, 4. ja Hebr. 6, 20 ja 7, 1 ss. Tämä esikuwauksellisuus näkyy ensiksi hänen ja hänen kaupunkinsa nimessä. Melkisedek merkitsee nimittäin „wanhurskauden kuningas" ja Salem „rauha"; ja Kristus juuri oli wanhurskauden kuningas ja rauhan ruhtinas. Toiseksi näkyy se siinä, kun ei Raamattu kerro mitään hänen suwustaan, hänen isästään ja hänen elämänsä waiheista, niinkuin muista suurista miehistä. Tähän hänen tuntemattomaan syntyperäänsä katsoen on hän „Jumalan Poikaan werrattu", jolla ei ole „päiwäin alkua, eikä elämän loppua." Ja kolmanneksi siinä, kun hän siunaa Abramin ja tämä taas kantaa Melkisedekille kymmenekset. Abram on Wanhantestamentin pappein ja lewitain isä; ja tässä kantaa siis kuwauksellisesti koko Wanhantestamentin pappeus kunnioituksensa korkeammalle pappeudelle, nim. Kristuksen iankaikkiselle pappeudelle.

Kanaanmaan alku-asukkaat oliwat luultawasti Semiläisiä, jotka sitten Kananealaisten maahan tultua hajosiwat tahi suliwat yhteen näitten kanssa. Kun katselee Melkisedekin omituista asemaa ja sitä seikkaa, että häntä sanotaan „ylimmäisen Jumalan papiksi", niin näyttää sangen todenmukaiselta, että hän oli semiläistä sukuperää ja oli säilyttänyt alkuperäiset noalaiset ilmestykset, jonka tähden Kananealaisetkin pitiwät häntä arwossa (katso Kurtz, „Geschichte d. alt. Bundes"). Melkisedekin merkityksestä sanoo Kurtz: „korkeimpana ja wiimeisenä noalaisen liiton kukoistuksena on Melkisedek esikuwa Kristukselle, joka taas on Abramin liiton korkein ja wiimeinen kukoistus"; ja Delizsch: „Melkisedek on niinkuin alku-ilmestyksen laskewa aurinko, joka heittää walonsa patriarkkoihin, joista maailman totinen walkeus oli nousewa."

Näitten tapausten jälkeen nousi **epäilys** ja **pelko** Abramiin. Hän oli tosin woittonsa kautta saawuttanut arwoa ihmisten edessä, mutta sittenkin hän pelkäsi, sillä ihmisten antama kunnioitus ei woinut häntä lohduttaa. Abram pelkäsi, että Ela-

min kuningas woisi palata takaisin ja kostaa kärsittyä tappiotaan, ja hän epäili, tokkohan Jumala katsookaan häntä soweliaaksi luwatun lukuisan kansan esi-isäksi, kun ei wielä mitään merkkiä näy tämän lupauksen toteutumisesta. — Moni uskowainen on saanut taistella pelkoa ja epäilystä wastaan, samoin kuin Abram tässä. Moni on kauankin saanut odottaa apua taistelussa woimakkaita hengellisiä ja maallisia wihollisia wastaan ja huoata rauhan ja lohdutuksen perään. Herra wälistä wiiwyttää lupauksiansa, mutta sitä warmemmin antaa hän sitten. Abramillekin tuli nyt Herran sana lohduttaen: **älä pelkää, Abram, minä olen sinun kilpesi ja sangen suuri palkkasi.** Mutta Abram walittaa epäilyksessään: *Herra, mitä minulle annat? Minä lähden lapsitonna täältä, et antanut minulle* siementä, ja *kotipalkolliseni tulee minun perillisekseni.*" Silloin Herra häntä lohduttaa, wakuuttaen, että perillinen on tulewa Abramin ruumiista, ja Herra wie hänen ulos, osoittaa hänelle taiwaan tähdet ja sanoo: **„niin on siemenesi olewa."** Lohduttaakseen Herra siis ainoastaan uudistaa lupauksensa ja lausuu ne selwemmin kuin ennen. Ennen oli sanottu, että Kanaanmaa on annettawa Abramin siemenelle ja että Herra on tämän siemenen tekewä niin lukuisaksi kuin maan tomu. Nyt wakuutetaan, että tämä siemen on tulewa Abramin ruumiista. Tämä lupaus ei suinkaan ollut helpompi uskoa kuin edellinenkään, waan Herran uudistettu wakuuttaminen wahwisti Abramia. Jumala ei niin sanoaksemme silitellyt Abramin järkeä, selittämällä millä tawoin lupaukset toteutuwat tahi kuinka ne ylimalkain owat mahdolliset toteutumaan, waan ainoastaan wakuuttaa hänelle niitten toteutumisen. Abramin piti oppia tuntemaan ja pitämään Jumalata pyhänä ja sanansa pitäwänä Herrana, näyttäkööt hänen lupauksensa ihmisistä miten mahdottomalta tahansa. Ja „**Abram uskoi Herran.**" Abramin pelko ja epäilys häwisi; hän uskoi Herran sanan todeksi ja uskoi niin tapahtuwan, kuin Herra oli luwannut, waikkei suinkaan wielä mitään toteutumisen merkkiä näkynyt. Mutta usko

onkin „wahwa uskallus niihin, joita toiwotaan, eikä näkymättömistä epäile“ (Hebr. 11, 1). Ja Herra „luki sen hänelle **wanhurskaudeksi**.“

Wanhurskas on se ihminen, joka on otollinen Herralle, jonka mielenlaatu on sellainen, että se Herralle kelpaa. Syntiinlankeemuksen jälkeen ei woi yksikään ihminen oman ansionsa kautta tulla wanhurskaaksi s. o. päästä otolliseksi Herran edessä; synnillisyys sen estää. Koko ihmisen elämä ja kaikki hänen työnsä owat niinkuin „saastainen waate“ pyhän Jumalan edessä. Mutta Jumala tahtoo ihmisiä kuitenkin totuuden tuntoon ja autuaiksi. Hän on sentähden walmistanut meille Poikansa „uudeksi ja eläwäksi tieksi“ (Hebr. 10, 20). „Kristus on lain loppu jokaiselle uskowaiselle wanhurskaudeksi“ (Room. 10, 4), sillä uskon kautta Häneen me saamme pelastuksen. Jumalan ilmestykset ja lupaukset Wanhantestamentin ajalla tarkoittiwat juuri tämän pelastuksen walmistamista. Joka silloin kuuliaisena antautui Jumalan tahdon alaiseksi ja luotti hänen lupauksiinsa, hän istutettiin Jumalan pelastustoimen osallisuuteen ja katsottiin wanhurskaaksi, waikkei itse pelastuksen pääkohta, Kristuksen sowintokuolema, wielä ollut tapahtunut. Abram uskoi Herran lupaukset; hänelle oli selwä, että siunaus ja pelastus synneistä kerran annetaan, ja tämä usko luettiin hänelle wanhurskaudeksi, niin että hän oli otollinen Herran edessä, eikä Herra lukenut hänelle syntiä. Sentähden sanoo Jesus, että Abraham iloitsi nähdäksensä hänen päiwäänsä, „hän näki sen ja ihastui“ (Joh. 8, 56).

Tähän ilmestykseen liittää Herra wielä muitakin sanoja, jotka warmaan wakaannuttiwat Abramia. Hän puhuu hänelle siitä, kuinka hänen siemenensä oli olewa muukalaisena wieraassa maassa (Egyptissä) ja kuinka he siellä waiwataan neljäsataa wuotta; *) mutta sitte owat he sieltä lähtewät ulos suurella ta-

*) Profetallisella tawalla on tämä aika ennustettu ainoastaan likimääräisissä wuosiluwuissa. 400 wuotta wastaa 4 miespolwea (toiset: 4 aikajaksoa) seuraawassa lauseessa (15, 16).

warolla ja palaawat taas „neljännessä miespolwessa“ Kanaanmaalle. Tämä ilmestys päättyy sitten kuwaukselliseen uhritoimitukseen, jonka Abram Herran käskystä toimittaa. Nämä kaikki wakaannuttawat Abramia uskossa, ja turwallisesti odottaa hän lupauksien toteutumista.

Mutta uskowainenkin woi usein tulla maltittomaksi Herran lupauksia odottaessaan. Niin käwi Abramin. Kymmenen wuotta oli kulunut siitä kuin Abram oli tullut Kanaanmaalle, 85 ikäwuotta oli hän jo täyttänyt; hänen mielestänsä pitäisi perillisen, lukuisan siemenen alun, nyt jo syntymän. Erittäinkin Sarai, Abramin emäntä, käwi maltittomaksi, johon warmaan jonkunlainen epäilys oli syynä. Huolissaan perillisistä, antoi hän egyptiläisen piikansa Hagarin Abramille waimoksi. Ja tämä suostui Sarain ehdotukseen. Mutta kun Hagar sitten tuli raskaaksi, rupesi hän pitämään emäntäänsä halpana. Ja nyt sai Sarai kärsiä rangaistuksen maltittomuudestaan. Abramin suostumuksella kuritti Sarai piikaansa; mutta tämä pakeni pois talosta. Kun Hagar oli korwessa tiellä Egyptiin, puhutteli häntä Herran enkeli ja pakoitti häntä palajamaan Abramin taloon, sanoen: „palaja emäntäsi tykö ja nöyryytä itsesi hänen kätensä alle.“ Ja Hagar, joka tunsi, että Herra häntä puhutteli, ja joka nimitti Herraa: „sinä Jumala, joka minut näet,“ totteli tätä sanaa ja palasi takaisin. — Tämäkin pieni seikka antaa meille kalliin opetuksen ja suloisen kuwan. Ihminen näet usein tahtoo nyreätä ja kostonhimoista mieltään noudattaa, kun häntä kohtaa maailmassa wastoinkäyminen ja loukkaus ihmisten puolelta. Silloin hän wiha ja katkeruus sydämmessä ikäänkuin pakenee Jumalata. Mutta Herra puhuttelee ja kehoittaa nöyrtymään ja palaamaan. Uskowainen kuulee Herran äänen, ja onnellinen hän, jos hän sitä aina tottelee!

Abram oli 86 wuoden wanha, kun Hagar synnytti Ismaelin. Nyt oli Abramin toiwomus täytetty, ja hän luuli todellakin, että Ismael oli se perillinen, jonka kautta Abramin siemen oli kaswawa suureksi kansaksi. Kului sitten 13 wuotta

eteenpäin, jolta ajalta Raamattu ei kerro mitään. Mutta kun Abram oli 99 wuoden iällä, ilmestyi Herra hänelle toisen kerran Mamressa ja sanoi: **minä olen Jumala kaikkiwaltias; waella minun edessäni ja ole wakaa.** Pyhä kunnioitus walloittaa Abramin ja hän lankeaa kaswoilleen. — Kuinka woisi toisin ollakaan! Uskowainen ihminen, joka tuntee heikkoutensa ja mitättömyytensä Herran edessä, nöyrtyy syvässä kunnioituksessa, kun Herra hänelle osoittaa woimansa ja armollisen läsnäolonsa. — Ja mitä Herra nyt tahtoo Abramille ilmoittaa? Hän uudistaa lupauksensa, hän lupaa olla Abramin kanssa ja wakuuttaa, että hänestä on suuri kansa kaswawa. Abramin nimi, joka merkitsee: „korkea isä", on tästä lähtien olewa **Abraham** s. o.: „paljouden isä." Ja Herra lupaa tehdä iankaikkisen liiton Abramin ja hänen siemenensä kanssa: **„että minä olen sinun Jumalasi ja sinun siemenesi Jumala sinun jälkees."** — Liitto Jumalan ja ihmisen wälillä on wälttämättömän tarpeellinen ihmisten pelastamiseksi. Tämä liitto Abrahamin kanssa uudistettiin sitten Sinain wuorella. Mutta Jesuksessa Kristuksessa, meidän Wapahtajassamme, „jonka kautta meillä on tykökäymys uskossa" Jumalan armoon, on liitto tehty täydelliseksi. Jumala on Wapahtajamme kautta meidän Jumalamme, meidän isämme, ja me olemme hänen lapsensa. Hän johdattaa, tukee, turwaa ja ilahuttaa meitä, ja me saamme olla hänelle kuuliaiset lapset, saamme häntä totella ja palwella ja hänen isällisestä hywyydestään iloita. Se on iankaikkinen liitto. — Myöskin liiton merkki annettiin Abrahamille. Kaikki miehenpuoli piti ympärileikattaman, ja kaikki tästälähtien syntywät poikalapset oliwat ympärileikattawat 8 päiwän iässä. *)

---

*) Ympärileikkaamisen tapa oli luultawasti olemassa jo ennen Abrahamia, ja Egyptiläisetkin owat sitä hywin aikaisin käyttäneet; samoin owat jotkut muutkin kansat Abrahamin ajan jälkeen sitä käyttäneet ja Muhamedin-uskoiset kansat käyttäwät sitä wielä tänäkin päiwänä. Mutta ennen Abrahamia sitä warmaan ei ole käytetty yleisenä uskonnollisena sääntönä äsken syntyneille lapsille. Mooseksen laissa

Ympärileikkaus oli wanhan liiton merkki; sen kautta tehtiin Abrahamin jälkeiset osallisiksi wanhan liiton armolahjoista. Uudessa liitossa, Wapahtajamme perustamassa täydellisessä liitossa, on kasteen sakramentti samallaisena merkkinä, joka wakuuttaa meille uuden liiton armolahjat ja lapsen oikeuden Isän luona.

Kerroimme jo, että Abraham luuli Ismaelin sikfi perillisekfi, josta lupauksen suuri kansa oli kaswawa. Mutta nyt ilmoittaa Jumala Abrahamille, että hän on antawa hänelle Saraistakin pojan. Ulkonaiseksi merkiksi on myöskin Sarain nimi muutettawa; hänen nimensä ei enää ole ole Sarai, s. o. „ruhtinattareni", waan **Sara**, s. o. „hedelmällinen." Abraham lankeaa kaswoilleen ja ihmettelee epäillen näitä sanoja, sanoen: „syntyneekö sadanajastaikaiselle poika?" ja pyytää Herralta: „joska Ismael saisi elää sinun edessäsi!" Abraham ei tahtonut luopua siitä lupausten täyttymisen toiwosta, joka nyt jo 13 wuoden wanhassa Ismaelissa oli hänelle annettu. Herra lupaa siunata Ismaelinkin, mutta Sarasta on syntywä poika", jonka nimi on olewa **Isaak**; hän oli olewa „lupauksen poika", ja hänen kanssaan oli Herra tekewä iankaikkisen liittonsa. Abraham uskoi nämä Herran sanat ja ympärileikkasi Herran käskyn mukaan jo samana päiwänä huoneensa kaikki miespuoliset jäsenet.

Wielä kolmannenkin kerran ilmestyi Herra Abrahamille Mamren tammistossa ja tämä tapahtui sangen suloisella tawalla. Abraham istuu majansa owella puun warjossa, kun päiwä on palawimmillaan. Kun hän nostaa silmänsä, niin katso, kolme miestä lähenee hänen majaansa. Ilo ja pyhä aawistus täyttää Abrahamin sydämmen, sillä miesten muoto on

---

uudistetaan tämä sääntö (esim. 3 Moos. 12, 3). Muhamedilaiset ympärileikkaawat wasta 5 tai 6 ikäwuodella. — Ympärileikkaus nyt pyhitett:in säännöksi Israelissa; se oli olewa jokaisen Abrahamin jälkeisen tuntomerkkinä. Mutta tämä ulkonainen merkki kuwasi sydämmen ja elämän puhtautta ja welwoitti siihen (katso esim. 5 Moos. 30, 6 ja Jer. 4, 4).

erinomaisen jalo ja kunnioitusta herättäwä, ja erittäinkin yhden katsanto näyttää niin arwokkaalta ja lempeältä. Tuleekohan Herra itse tässä palwelijoineen?! Abraham juoksee heitä wastaan ja sanoo: „Herra, jos minä olen saanut armon sinun edessäsi, niin älä mene palwelijasi ohitse.“ Hän kutsuu heitä lepäämään puun warjoon ja pyytää saada heitä wirwoittaa. Ja miehet sanowat: „tee niinkuin olet puhunut“. He istautuwat puun warjoon majan owelle, ja Abraham kiiruhtaa majaan ja walmistaa Saran awulla wieraille wirwoitusta. Walmistetut ruo'at kantaa Abraham itse wierasten eteen ja seisoo heidän luonansa, niinkuin palwelija ainakin isännän pöydän wieressä walmiina täyttämään isännän tahtoa. Ja miehet söiwät. Mutta heidän käyntinsä ei koskenut ainoastaan Abrahamia, waan myöskin Saraa. Sentähden kysyiwät he: „kussa on emäntäsi Sara?“ Kun Abraham wastasi hänen olewan majassa, sanoo Herra Abrahamille: „minä tosin palajan sinun tyköst likimmiten tällä wuoden ajalla, ja katso, emännälläsi on poika“. Abrahamista tämä puhe ei kuulunut kummalliselta eikä mahdottomalta, mutta Sara, joka sen majasta kuuli, epäili sitä, ja sentähden hän nauroi itseksensä. Mutta tämä epäilyksen nauru oli poistettawa Saran huulilta ja hän saatettawa uskowaiseksi. Herra itse sen tekee, kun hän sanoo Abrahamille: „Miksi Sara nauroi? **Onko Herralle mitään mahdotonta?** Määrättyyn aikaan, koska minä palajan sinun tyköst, tällä wuoden ajalla, on Saralla poika“. Saran täytyy tulla näkywiin, ja ylewän wieraan puheesta hämmästyneenä kieltää hän nauraneensa, mutta Herra häntä ojentaa sanalla: „ei ole niin, sinä nauroit“. Sen jälkeen nousiwat miehet ja läksiwät Sodomaan päin ja Abraham meni heitä saattamaan.

Ihmeelliseltä tuntuu tämmöinen Herran käynti Abrahamin luona, ja ihmisjärki mielellään tahtoisi selittää näitä kolmea miestä tawallisiksi ihmisiksi. Mutta kun Mooses tässä kertomuksessa 8 kertaa kutsuu yhtä näistä miehistä Jehowaksi, ja kun yksi näistä puhuu asioista ja selwemmin ennustaa samoja

asioita, joista Herra oli ennen Abrahamille ilmoittanut, ja kun hän osoitakse sydämmen ajatusten tutkijaksi (18, 13), — niin emme woi muuta kuin ihmetellä Jumalan huolenpitoa ja rakkautta, kun hän pitää kanssakäymistä palwelijainsa kanssa. Kuinka ihanaa! Taiwaan ja maan Jumala seurustelee ihmisten kanssa niinkuin ystäwä ystäwän kanssa. Mutta niinhän hän tekee wielä tänäkin päiwänä. **Sana tuli lihaksi ja asui meidän seassamme** (Joh. 1, 14). Jumala itse otti ihmismuodon Jesuksessa Kristuksessa. Ylösnousemisensa jälteenkin Wapahtajamme ilmestyi opetuslapsilleen, esim. kahdelle opetuslapselle Emmaus-matkalla, jolloin hän puheli, söi ja joi heidän kanssaan; ja hän on itse sanonut: „katso, minä olen teidän kanssanne joka päiwä maailman loppuun asti". Herra wieläkin seurustelee palwelijainsa kanssa. Jumalan seurusteleminen patriarkkain kanssa on esikuwa hänen asumisestaan omainsa luona uuden liiton aikana. — Herra, tule, asu minunkin luonani! Salli minun uskossa ja nöyryydessä pitää sinua jokapäiwäisenä wieraanani!

Helposti hawaitsemme, että tämä Herran wieraileminen Abrahamin luona Mamressa myöskin ja kenties etupäässä tarkoitti Saran saattamista uskomaan Jumalan lupauksia. Abraham oli jo ennen osoittanut uskowansa annettujen lupausten toteutumista, mutta Sara ei näy niitä uskoneen; sen todistaa hänen naurunsa. Mutta tässä oli uskowainen mieliala Sarassa wälttämättömän tarpeellinen, että se ihme woisi hänessä tapahtua, jonka kautta hän niin wanhalla iällään sai woiman synnyttää. Useimmissa niissä sokeissa, rammoissa ja muissa sairaissa, jotka Jesus paransi, näemme olleen luottamusta Jesukseen ja hänen parantawaan woimaansa. Ainoastaan se, joka uskoo Jumalan sanan ja turwaa häneen, saapi nähdä hänen ihmeellisen woimansa ja kunniansa (Joh. 11, 40). Ja Herra itse auttaa ihmistä semmoiseen uskoon. Samoin Herra tässäkin ikäänkuin ojentaa Saralle kättä, johdattaaksensa häntä uskoon, kun hän sanoo: „onko Herralle mitään mahdotonta?" Ja Sara tulikin

uskowaiseksi ja sai woiman siittää, niinkuin Hebr. 11, 11. sanoo: „uskon kautta sai itse Sarakin woiman siittääksensä ja synnytti yli ikänsä ajan; sillä hän piti sen uskollisena, joka sitä hänelle oli luwannut.“ — Herra, johdata meitäkin aina sinun sanaasi uskomaan ja kunniatasi näkemään!

---

11. Abrahamin rukous Sodoman ja Gomorran edestä.

Gen. 18, 16—19 l.

Jumala oli tosin jo syntiinlankeemuksen jälkeen ja erittäin Noan ajoista asti suuressa rakkaudessaan ruwennut pitkämieliseksi ja armahtawaiseksi ihmisiä kohtaan; hän kärsii synnin ja antaa ihmisille parannuksen aikaa. Mutta wanhurskaudestaan hän ei sentähden koskaan luowu; hän rankaisee pahan ja palkitsee hywän. Hän usein „astuu alas katsomaan“ ihmisiä, niinkuin Raamattu sanoo, ja silloin hänen wanhurskaat tuomionsa kohtaawat sekä yksityisiä ihmisiä että koko kansoja. Eikö historiakin todista sitä, että hän niin tekee? Hän tosin kärsii synnin sekä pakanoissa että kristityissä, mutta kun synti täyttää mittansa, kun paatunut röyhkeys Jumalan sääntöjen rikkomisessa, kun wäkiwalta, luonnottomat himot ja yleinen epäsiweellisyys wallitsee ihmisissä, silloin ei Herran käsi woi säästää, silloin hänen wanhurskaat tuomionsa raskaasti lankeewat ihmisten päälle; yksityiset ihmiset saawat tuntea hänen wihansa moneen polween, ja kansakunnat siwistyksineen, loistoineen häwiäwät maan päältä. Se kristitty kansa, joka luopuu Jumalan sanasta ja johon perehtyy yleinen uskottomuus ja epäsiweellisyys, se on kadotuksen oma, waikka se ennen olisi nauttinut miten suuria Jumalan armolahjoja hywänsä, ja waikka sen ulkonainen

siwistys ja maailmallinen kehitys olisi miten korkealla kannalla tahansa.

Semmoinen **rangaistustuomio** kohtasi nyt **Sodoman** ja **Gomorran kaupunkeja**, joitten asukasten synnit oliwat „*sangen raskaat*", ja „juuri huuto" oli heistä; heidän syntinsä huusiwat kostoa. Tätä aikomustaan näitten kaupunkien suhteen Herra ei mitenkään woinut salata Abrahamilta, sillä Abrahamillehan oli luwattu, että hänestä piti syntymän lukuisa kansa, josta siunaus oli tulewa kaikille muille kansoille. Kuinka tämä häwitystuomio, joka koski niin läheltä Abrahamille luwattua maata, nyt soweltuisi luwattuun siunaukseen? Ja eihän Abraham ollut antanut mitään syytä Jumalalle jättää lupaustansa täyttämättä, sillä Herra kyllä tunsi Abrahamin, „että hän käskee lapsiansa ja jälkeistä huonekuntaansa Herran tietä pitämään ja tekemään hurskautta ja oikeutta". Herra siis ilmoitti aikomuksensa Abrahamille, niinkuin Raamatun kertomuksesta näyttää, silloin kuin Abraham saattoi kolmea jaloa wierastaan Sodomaan päin. Niin suuressa määrässä osoittaa Herra oikeuttaan ja rakkauttaan palwelijoilleen.

Miehet läksiwät pois waeltamaan eteenpäin, mutta Abraham „*jäi seisomaan Herran eteen*". Sodoman ja Gomorran kohtalo oli käynyt hänen sydämmelleen. Abraham tosin tiesi Sodoman synnit suureksi, mutta sitä ei hän woinut uskoa, että synti oli siellä niin yleinen, ja että *kaikkien* piti joutuman kadotuksen uhriksi. Me olemme nähneet Abrahamissa suurta uskon woimaa ja kuuliaisuutta, me olemme nähneet hänen rohkeuttansa welwollisuuksien täyttämisessä siinä kun hän riensi apuun juuri näitten Sodoman ja Gomorran kaupunkien kuninkaille ja löi Elamin kuninkaan; nyt me näemme hänessä myös rakkautta lähimmäisiään kohtaan. Hän ei olisi tahtonut kaupunkien häwitystä, wallankaan ei sitä, että niissä olewat hurskaat hukkuisiwat jumalattomien kanssa. Ja tässä rakkaudessaan lähestyy hän rohkeasti, mutta kuitenkin nöyrästi, niinkuin lapsi, Herraa ja sanoo: „*hukutatko wanhurskaankin*

jumalattoman kanssa?" Abraham ei kinaile Jumalan wanhurskautta wastaan, niinkuin uskomattomat maailmassa usein tekewät; ei, hän myöntää sen oikeaksi, että syntiset rangaistaan, hän tunnustaa Jumalan wanhurskauden tuomiot oikeiksi. Mutta samalla turwautuu hän myös Jumalan armahtawaisuuteen ja pitkämielisyyteen. Jumala ei syyttömästi rankaise, ja hurskaitten tähden woisi hän kärsiä jumalattomia ja wielä antaa heille parannuksen aikaa, — niin ajattelee Abraham. Ja Abraham olikin siinä aiwan oikeassa. Ihmeellinen on wielä tänäkin päiwänä Herran armahtawaisuus hänen wanhurskautensa ja pyhyytensä rinnalla. Me kaikki, ja hänen parhaimmatkin palwelijansa, ansaitsemme ainoastaan rangaistusta, ja hän kuitenkin antaa anteeksi ja jakaa armolahjojansa runsaasti. Ja waikka uskowaisia olisikin wähän, waikka harwat olisiwatkin walitut, niin Herra ei kuitenkaan paikalla hukuta jumalattomia kansoja.

Abraham on warma siinä asiassa, ettei Jumala woi syytöntä rangaista, ja jatkaa puhettaan Herralle: „et suinkaan niin tee, että kuoletat wanhurskaan jumalattoman kanssa. — — Eikö kaiken maailman tuomari oikein tuomitsisi?" Hän kysyy, eikö Herra säästäisi kaupunkia, jos siellä olisi 50 wanhurskasta. Herra todellakin myöntyy ja lupaa säästää paikan, jos siellä löydetään 50 wanhurskasta. Mutta luja usko Jumalan wanhurskauteen ja armahtawaisuuteen sekä palawa lähimmäisenrakkaus antawat Abrahamille rohkeuden jatkaa puhettaan. Hän tunnustaa itsensä tomuksi ja tuhkaksi, mitättömäksi puhumaan Herran kanssa ja sekoittumaan hänen tuomioihinsa, mutta kysyy wielä, kadottaisiko Herra kaupungin, jos siinä on 45 wanhurskasta. Ja kun Herra lupaa sittenkin säästää, wähentää Abraham lukumäärää 40, 30, 20 ja wihdoin 10:een. Kuinka rohkeata ruweta ikäänkuin tinkimään Jumalan kanssa! Ja mitä Herra wihdoin wastaa? *Hän lupaa säästää kaupungin, jos siellä on 10 wanhurskasta.* — Käsittämätöntä on tämä ihmisjärjelle. Ihmeellinen on Jumalan armorikkaus ja

rakkaus ihmisiä kohtaan. Ja hän kuulee uskowaistensa huudon ja noudattaa heidän pyyntöänsä. Muistettawat owat tässä apostoli Jaakobin sanat: **wanhurskaan rukous woi paljon, kun se totinen on** (Jaak. 5, 16).

Abraham ymmärsi rukouksen-innossa pysähtyä tähän; hän ei tehnyt waatimuksia, joihin ei olisi woinut saada myönnytystä. Herra oli luwannut, ettei hän kadottaisi kaupunkia, jos siinä olisi 10 wanhurskasta; ja totta hän ei olisi sitä tehnytkään, jos niin olisi ollut. Senjälkeen lähti Abraham kotiansa. Luther sanoo tämän johdosta: „minä luulen, että Abraham wietti sen yön unettomuudessa, huoaten ja wuodattaen kyyneleitä siitä, että suuri joukko ihmisiä oli hukkuwa. Mutta sillä aikaa kuin tämä pyhä ja hurskas mies suuresti murehtii Sodomalaisten tähden, eläwät nämä juopumuksessa ja hekumassa, koettaen pilkata ja häwäistä wieraitaan, ajattelemattakaan omaa lankeemustaan ja perikatoaan. Tämä kuwaa maailmata ja seurakuntaa, niinkuin Kristus sanoo: „teidän pitää itkemän ja parkuman, mutta maailma iloitsee (Joh. 16, 20)."

Illalla tuli kaksi enkeliä (miesten muodossa) Sodomaan, ja Lot, joka siellä asui perheinensä, pyysi heitä ystäwällisesti poikkeemaan hänen huoneesensa yöksi. Esteiltyään ensin, noudattiwat he kuitenkin uudistettua pyyntöä, ja Lot piti kalliita wieraitaan hywänä. Mutta kun kaupunkilaiset saiwat kuulla, että Lot oli saanut outoja ja arwokkaita wieraita, aawistiwat he pahaa ja kokoontuiwat huoneen ympärille, waatien Lotia tuomaan wieraat miehet heidän tykönsä. Lot koettaa heitä ystäwällisesti waroittaa ja tarjoaa siweellisessä heikkoudessaan omat tyttärensä heille, kunhan he waan antaisiwat wieraitten olla rauhassa. Mutta silloin Sodomalaiset wimmastuwat Lotiinkin, sanoen: „tuo yksi on tullut muukalaisena olemaan ja kuitenkin tahtoo kokonansa hallita." Ilkeydessään ja wimmassaan tahtowat he wäkiwallalla rynnätä huoneesen; — niin korkeaan määrään oli heidän pahuutensa paisunut. Mutta Lotin wieraat, ne kaksi merkillistä miestä, lyöwät silloin sokeudella ryntääjät, ja

ilmoittawat Lotille, minkätähden he olimat tulleet. Herran käskystä aikowat he hukuttaa koko tämän paikan ja sen asukkaat, sillä „heidän huutonsa on suuri Herran edessä." He kehoittawat Lotia wiemään kaikki omaisensa ja wäwynsä kiireesti pois kaupungista. Mutta kun Lot lähti ulos ja puhutteli wäwyjänsä, niin eiwät he häntä uskoneet, waan tekiwät hänestä pilkkaa. Sentähden täytyi heidän hukkua jumalattomien kanssa. — Joka ei usko Jumalan lähettämiä waroituksia, waan tekee niistä pilkkaa, hän joutuu uhkaawan kadotuksen omaksi. — Kun aamurusko nousi, kiiruhtiwat enkelit Lotia lähtemään; mutta hänen wiipyessään tarttuiwat he hänen emäntänsä ja tyttärensä käteen ja taluttiwat heidät ulos kaupungista. Lot pyysi saada paeta lähellä olewaan Zoarin kaupunkiin, ja Herra sen salli. Mutta Lotin lähdettyä, antoi Herra sataa tulta Sodoman ja Gomorran päälle, ja niin häwitettiin kaupungit ynnä koko lakeus kaikkine asukkaineen. Sodomalaisten pahuus ja pilkka oli saanut palkkansa. Lotin emäntä, joka nähtäwästi lihallisessa mielessään oli kiintynyt Sodomalaisiin ja tahtoi nähdä, tokkohan heitä mikään paha kohtaisi, katsahti taaksensa, wiipyi tiellä ja muuttui suolapatsaaksi.

Sodoman ja Gomorran häwitys oli selwästi Jumalan rangaistustuomion toteutumista. Apostoli Pietari sanoo sentähden, että Jumala sen teki „tulewille jumalattomille peljästykseksi" (2 Piet. 2, 6). Herra on siinä osoittanut, ettei hän anna itseänsä pilkata. Lotin waimon kohtalo on meille myöskin waroittawaksi esimerkiksi (Luuk. 17, 32), ettemme pelastuksen tiellä antaisi sijaa maailman rakkaudelle, emmekä kantaisi iestä jumalattomien kanssa. Jos sitä teemme, niin woimme matkalla uupua tahi eksyä, ja joudumme niinmuodoin kadotukseen Jumalattomien kanssa. Muistakaamme Wapahtajamme sanat: **kuka ikänä kätensä auraan laskee ja taaksensa katsoo, ei se ole sowelias Jumalan waltakuntaan** (Luuk. 9, 62).

Häwitettyjä kaupunkeja oli neljä: Sodoma, Gomorra, Adama ja Zeboim (Deut. 29,23). Nämä kaupungit löytyiwät luultawasti nykyi-

sen Kuolleen meren etelä rannoilla, joka seutu wielä tänäkin päiwänä osoittaa, että sitä on häwiyksen kauhistus kohdannut. Kuollut meri kantaa Raamatussa tawallisesti nimen: suolameri, ja Arabialaiset nimittäwät sitä „Lotin mereksi". Sen eteläinen osa, joka nyt on aiwan matala, oli luultawasti ennen hedelmällisenä Siddim-laaksona, joka oli „niinkuin Herran yrttitarha." Kuolleen meren wesi on tawattoman suolaista, niin ettei siinä mitkään kalat woi elää, ja sen rannat owat enimmäkseen autiot; suolawuoria ja rikkihautoja löytyy runsaasti pitkin rantoja.

Wielä sananen Lotista. Häntä sanotaan 2 Piet. 2, 7:ssä hurskaaksi, ja epäilemättä hän on siksi luettawa, koska hän pelastettiin häwityksestä. Mutta me näemme hänen hurskautensa monessa kohden olewan wielä sangen puutteellisen ja wakawuutta wailla. Abrahamin uskoa ja lujuutta hänessä ei ollut. Maallista hywyyttä halaten oli hän walinnut itselleen hedelmällisen asumasijan, — joka walinta oli nyt tuottanut sanomatonta katkeruutta. Ja kun häntä käskettiin kiireesti pakenemaan, wiipyi hän, niin että enkelin täytyi tarttua hänen käteensä ja saattaa häntä matkalle. Lotin perhe oli Sodomalaisten paheitten saastuttama, sillä hänen emäntänsä wiipyi pakomatkalla ja sai surmansa; hänen tyttärensä, jotka Sodomassa kadottiwat aiwotut miehensä, juowuttiwat sittemmin isänsä, halaten kauhistawan huoruuden kautta hankkia itselleen perillisiä. Moabilaiset ja Ammonilaiset syntyiwät heistä.

Kun Abraham aamulla warhain nousi, läksi hän siihen paikkaan, jossa hän ennen oli seisonut Herran edessä, ja heitti silmänsä Sodoman ja Gomorran lakeuteen päin. Siellä nousi sawu maasta niinkuin „pätsin sawu." — Kaupunkeja ei siis säästetty. Siellä ei ollut kymmentäkään hurskasta. Samalla kuin murhe ihmisistä laskeutui rakastawaisen Abrahamin sydämmeen, tätä nähdessään, samalla myös wahwistui hän uskossa Jumalan wanhurskauteen ja pyhyyteen.

12. Isaakin syntyminen ja Abrahamin koettelemus.

Gen. 20—22 l.

Mamren tammistosta siirsi Abraham majansa etelään päin ja asui „*Kadeksen* ja *Surrin* waiheella", Gerarissa, Kanaanmaan etelärajalla. Minkätähden hän muutti asuntopaikkaa, sitä ei pyhä historia mainitse. Kenties hänen oli waikea olla lähellä häwitettyä paikkakuntaa, kenties täytyi hänen hakea uusia karjalaitumia. Gerarissa joutui Abraham taas samoin kuin Egyptissäkin heikkouden ja pelwon waikuttamaan erehdykseen, kun hän sanoi waimoansa Saraa sisarekseen (laillansa Sara olikin hänelle sisar, sillä heillä oli sama isä, waan eri äiti, katso 20, 12). Gerarin kuningas Abimelek otti Saran luokseen, waan Herra esti häwäistyksen ja pakoitti kuningasta antamaan Saran takaisin Abrahamille.

Sen jälkeen täytti Herra sanansa Saran suhteen. Sara tuli raskaaksi ja synnytti pojan, jonka Abraham nimitti Isaakiksi, niinkuin Herra jo oli hänelle ilmoittanut. Isaak merkitsee: „hymyilijä" tahi „hymyilewä ilo", ja hänen syntymisestään todellakin oli wanhemmille suuri ilo. Ilo ei ollut ainoastaan siitä, että heille oli lapsi syntynyt, lapsi heidän wanhalla i'ällään, waan erittäin siitä, että Jumalan lupaukset oliwat toteutuneet. Isaak oli heille „*lupauksen poika*", hän oli panttina siitä, että Jumala pitää, mitä hän lupaa. Ilo oli suuri. Sarakin sanoo: „Jumala on tehnyt minulle naurun" s. o. ilon aineen. Kahdeksantena päiwänä ympärileikkasi Abraham poikansa, niinkuin oli käsketty.

Kun poika sitten parin wuoden kuluttua wieroitettiin äidistään, walmisti Abraham pidot. Pitojen walmistaminen näin pienen lapsen tähden todistaa, että wanhemmat säilyttiwät sydämmessään suuria ja iloisia toiwomuksia lapsesta. Ismael, joka nyt oli kaswanut 16 wuoden nuorukaiseksi, panee pahakseen näitä ilojuhlia. Olihan hän Abrahamin wanhin poika, jolla

oli olewa esikoisen oikeudet! Ja nyt näytti siltä, niinkuin nuorempaa poikaa ruwettaisiin enemmän suosimaan, niinkuin tämä nuorempi tulisi olemaan kaiken ilon ja toiwon esineenä perheessä. Katens syttyy Ismaelissa, ja hän puhuu pilkallisia sanoja. Sara ei woinut tätä palkkawaimon pojan pilkkaa kärsiä, waan sanoo Abrahamille: „aja ulos tämä palkkawaimo poikinensa, sillä ei palkkawaimon poika saa periä minun poikani Isaakin kanssa." Tämä sana tuntuu Abrahamista sangen karwaalta. Pitikö hänen nyt ajaman pois oma poikansa? Olihan Ismael hänen poikansa, jota Abraham oli 13 wuotta pitänyt warsinaisena lupauksen poikana. Ja olihan Herra luwannut sinuata Ismaelinkin. Epäwarmemmiksi käwisiwät lupaukset lukuisista perillisistä, jos Ismael luowutettaisiin pojan-oikeudesta. Näin Abraham ajattelee. Mutta Herra käski häntä noudattamaan Saran tahtoa, **„sillä Isaakista pitää sinulle siemen kutsuttaman."** Silloin ei Abraham enää katsonut pahaa mieltään eikä omia ajatuksiaan, waan teki niinkuin Sara oli pyytänyt. Aamulla warhain hän nousi, walmisti Hagarille ewästä, ja lähetti hänet poikansa kanssa talosta pois. Hagar läksi etelään päin, waan eksyi Bersaban korpeen, ja ainoastaan Herran awun kautta pelastuiwat he janoon kuolemasta. Ismael kaswoi sitten miehekst, ja Jumala oli hänen kanssaan. Hänestä tuli tarkka joutsimies, ja hän asui Paranin korwessa, nykyisestä Palestinasta etelään Sinain wuorelle päin. Emännän otti hänen äitinsä hänelle Egyptistä.

Abraham solmesi sen jälkeen liiton Abimelekin kanssa ja asui **Bersabassa** Kanaanmaan eteläisimmässä osassa.*) Siellä istutti hän puiston ja „saarnasi Herran, iankaikkisen Jumalan nimestä." Sitten kului monta wuotta, jolloin Sara hiljaisessa koti-elämässä warmaan sai tuntea monet äidin surut ja ilot.

*) Kanaanmaan koko pituus pohjoisesta etelään on „Danista Bersabaan", Tuom. 20, 1. Bersabasta on nykyään rauniot jäljellä; Arabialaiset kutsuwat paikkaa: Bir-es-Saba.

ka alkoi tulla nuorukainen, ja molemmat wanhemmat oli-
waalliset hänen suhteensa, sillä hänestähän luwattu siemen
ewa, suuri kansa syntywä, — sen oli Herra itse sanonut.
Mutta uskon-elämän kehitys tuottaa ja Jumalan armo-
astaanottamisen mahdollisuus waatii taistelua ja koe-
Niinkuin ruumis ja sen eri osat harjoituksen kautta
uwat ja woimistuwat, niinkuin sotamies taisteluissa war-
u, samoin myös uskowainen ihminen koetuksien kautta
aa ja woimistuu uskossa, kuuliaisuudessa ja rakkaudessa.
oetuksien kautta Jumala ei suinkaan tahdo saada tietoa, minkä-
inen ihminen on, sillä sen hän muutenkin tietää; mutta niitten kautta hän tarkoittaa uskowaisten kaswamista. Kiusaus ei lähde Jumalalta, „Jumala ei ketään kiusaa"; se lähtee synnin ruhtinaalta ja hänen waltakunnastaan ja tarkoittaa ihmisen luowuttamista ja wieroittamista pois Jumalan yhteydestä. Sentähden me rukoilemme: „älä johdata meitä kiusaukseen." Mutta Jumala kääntää uskowaistensa kiusaukset heidän parhaaksensa, ja silloin näitä kiusauksia sanotaan koetuksiksi eli koettelemuksiksi. Kiusaus ja koettelemus on oikeastaan sama asia *), mutta kiusaus koettelemuksena kohtaa ainoastaan Jumalata pelkääwäisiä. Jotka Jumalata rakastawat, ne saawat koettelemusta kestää; mutta se on heille hyödyllistä. Sentähden sanoo Jaakob: **autuas on se mies, joka kiusauksen kärsii, sillä kun hän koeteltu on, saapi hän elämän kruunun** (Jaak. 1, 12). Ja kirkko-isä Ambrosius sanoo: „Jumala koettelee antaaksensa kruunun. Sentähden sanoo Dawid: koettele minua, Herra, ja kiusaa minua (Ps. 26, 2)." Merkillistä on wielä näissä koettelemuksissa, että Jumalan isänsydän sowittaa ne kunkin uskowaisen woimien mukaan. Sentähden sanoo Apostoli 1 Kor. 10, 13:ssa: **Jumala on uskollinen, joka ei salli teitä kiusattaa yli woimanne, waan tekee kiusauksesta lopun, että sen woisitte kärsiä.**

Abraham oli jo saanut kestää monta tämkaltaista koettelemusta; hän oli jo osoittanut suurta uskoa ja kuuliaisuutta,

---

*) Kreikan kielessä ei tehdäkään sanain wälillä erotusta.

joka juuri on koettelemusten kautta saawutettu. Wieraalle täytyi hänen lähteä isänmaata itselleen ja perillisilleen hak kauan täytyi hänen odottaa Herran lupauksien toteutumista tellen pelkoa ja epäilyksiä wastaan, ja Ismael täytyi min wastoin luonnollista tahtoaan eroittaa pois per — joka seikka warmaan tuotti Abrahamille kowan Nyt oli oikea perillinen jo syntynyt, ja wuodet kuluiwat nähtäwästi rauhassa; Raamattu ei kerro mitään Isaakin suuden ajalta. Luulisi, että Abrahamin ja Saran hurskau olisi kyllin taattu, heidän uskonsa kyllin luja. Mutta wie on Abrahamilla yksi koettelemus kestettäwänä, joka on suuremp ja waikeampi kaikkia edellisiä. Jumala sanoi Abrahamille: „ota nyt Isaak, sinun ainoa poikasi, jota rakastat, ja mene Morian maalle ja uhraa hän siellä polttouhriksi yhdellä niistä wuorista, jonka minä sinulle olen sanowa." Abrahamin siis piti antaman alttiiksi oma poikansa, jota hän rakasti, johon hän oli pannut koko tulewaisuuden toiwon, ja jossa hän uskoi lupauksien toteutuwan! Ja isän piti itse uhrata poikansa uhriksi Herralle! Tämä oli merkillinen käsky ja sangen waikea täyttää. Abraham oli usein ennen uhrannut Herralle, mutta tänkaltaista uhria ei häneltä koskaan oltu waadittu. Tässä kysyttiin todellakin nöyrää kuuliaisuutta, ehdotonta kuuliaisuutta. Käsky oli selwä; siinä ei ollut mitään aprikoimista. Mutta se oli niin wastoin ihmisen ja isän luontoa, se mursi isän sydämmen; se oli wastoin kaikkea inhimillistä järkeä. Mitä Abraham nyt tekee?

Raamattu kertoo yksinkertaisesti: **Niin Abraham nousi warhain aamulla.** Tässä ei mainita mitään Abrahamin taistelusta yön hiljaisuudessa, mutta kowat ne mahtoiwat olla. Isän luonnollinen rakkaus poikaansa ja suuret toiweet tästä pojasta oliwat kukistettawat ja annettawat alttiiksi sille uskolle, joka lujasti luottaa Jumalan armolliseen johdantoon ja woimaan, ja joka kuuliaisesti tottelee hänen tahtoansa. Sitä koski

taistelu. Ja Abraham taistelee ja — woittaa. Katsokaamme, kuinka kauniisti hän woiton saawuttaa.

Niin Abraham siis, tämä werraton ja uskollinen Herran palwelija, nousee warhain aamulla, walmistaa itsensä matkalle, waljastaa aasinsa, säilyttäen sen selkään polttopuita ja matkalla tarwittawia kaluja, ja lähtee poikansa Isaakin ja kahden palwelijansa seurassa matkalle. Hänen oli määrä mennä **Morian** maalle.*) Tämä paikka oli kaukana Bersabasta. Matkustaessaan Abrahamilla oli wielä hywä aika miettiä asiata ja sitä tointa, jota hän nyt oli lähtenyt toimittamaan. Jos uhri olisi ollut tehtäwä kotona ja heti, niin olisi Abraham woinut sen toimittaa pikaisessa innossa, ajattelematta asiata tarkemmin. Mutta nyt hänellä oli aikaa punnita asiata; aiwan wapaasti ja täydessä tiedossa täytyi hänen alistua Jumalan tahtoa tottelemaan. Tämä enentää taistelun waikeutta ja woiton suuruutta. Saralle oli Abraham tuskin mitään wirkkanut aikomuksestaan. Isaak ja palwelijat luuliwat, että tämä oli tawallinen uhrimatka, joita isäntä oli ennenkin tehnyt. Kaksi wuorokautta waeltaa Abraham, ja kaiken aikaa on hänellä mielessä se toimi, jota hän menee toimittamaan. Äänetönnä hän mahtoi kulkea, suru ja kowa taistelu sydämmessä. Hänen pitää siis oma poikansa, rakas Isaakinsa, omalla kädellä uhrata polttouhriksi! Ja miksi, miksi hän lähtee sellaiseen toimeen? Jumala oli sen käskenyt. Merkillinen kuuliaisuus Abrahamissa, semmoinen kuuliaisuus, jota ani harwa meidän ajan uskowaisista woi käsittääkään!

Mutta onhan kauheata, että isän pitää teurastaman oma poikansa! Onhan tuo jumalallista ja inhimillistä oikeutta wastaan? „Minun pääni ei sitä käsitä", sanoi Lutherin waimo kerran miehelleen, „kuinka Jumala woisi waatia jotain niin kauheata ihmiseltä, että hänen pitäisi tappaman oma lapsensa.' Siihen wastasi Luther: „woitko sinä sitten uskoa, että Jumala on antanut ainokaisen Poikansa kuolla meidän edestämme, kun

*) Morian-wuorelle rakennettiin myöhemmin Jerusalemin temppeli.

hänellä ei taiwaissa eikä maassa mitään rakkaampaa ollut kuin tämä Poika?" Pakanuudessa ei lapsensa tappaminen ja uhriksi kantaminen jumalille mitään outoa ole. Totisen Jumalan edessä se on kauhistus. Mutta eihän Herra tässä tahtonutkaan Isaakin tappamista; hän waati ainoastaan Abrahamia osoittamaan uskonsa hedelmiä nöyryydessä ja kuuliaisuudessa. Ja niitä sai Abraham jo kyllin osoittaa ennenkuin hän uhriweitsen oli upottawa poikansa rintaan. Siinä oli kylläksi, että Abraham oli walmis sitä tekemään.

Kolmantena päiwänä näki Abraham edessänsä sen wuoren, jolla hänen piti uhraaman. Herra osoitti hänelle wuoren samalla tawalla, kuin hän ennenmuinoin oli hänelle osoittanut Kanaanmaan asuinsijaksi; silloinkin oli Abraham lähtenyt matkalle, tietämättä mihin asettua. Herra siis tässä niinkuin wiittaa edelliseen armolliseen johdantoonsa. Tämä oli Abrahamille muistutukseksi, että hän nytkin nautti samaa johdantoa. — Mutta nyt on uhripaikka lähellä. Lähteeköhän Abraham wuoren rinnettä ylöspäin soweliaassa paikassa uhria toimittamaan, wai kääntyykö hän epäilyksessä kotiapäin takaisin? Eikö koettelemus tunnu hänestä liian raskaalta, eikö hän jo hylkää Jumalan tahdon täyttämistä ja käänny poikansa kanssa perheellistä rauhaa nauttimaan?! Ei; Abraham, tämä erinomainen Herran palwelija, tukahuttaa sydämmensä ahdistuksen ja järkensä epäilykset ja luottaa Herran sanaan. Abraham sanoo palwelijoillensa: „olkaa te tässä itseksenne aasin wieressä, mutta minä ja poika käymme tuonne. Ja kun olemme rukoilleet, niin palajamme teidän tykönne." Hän sanoo tässä poikansa uhraamista rukoukseksi. Olkoon semmoinen ajatus kaukana, että patriarkka tässä tahtoisi palwelijoilleen walehdella. Hän olisi kyllä woinut heille sanoa: minä menen uhraamaan poikani; mutta se sana olisi saattanut palwelijat waikeaan kohtaan, kun eiwät käsittäneet asiata juurtajaksain. Abraham kyllä tiesi, että hänen poikansa uhraaminen oli korkeinta jumalanpalwelusta; uskossa ja kuuliaisuudessa oli hän kantawa Herralle kalliimman ja rakkaimman,

mikä hänellä oli. Sentähden nimittää hän sitä rukoilemiseksi. Abrahamin sanat: „kun olemme rukoilleet, niin palajamme teidän tykönne“, todistawat hänellä olleen toiwon, että Isaakkin wielä palajaa takaisin. Ihmeellistä! Mistä hän semmoisen toiwon oli saanut? Kenties Abraham ajatteli, ettei Jumala toki woinut niin ankarata kuin Isaakin tappamista tarkoittaa, waikka hän oli käskenyt Abrahamia uhraamaan poikansa? Ei suinkaan. Kyllä Abraham sen tiesi, etteiwät Jumalan sanat ja käskyt mitään leikintekoa ole. Mutta hän toiwoi sittenkin ja ajatteli, niinkuin Hebr. 11, 19:ssä sanotaan, että **Jumala woi kuolleistakin herättää.** Jumala oli sanonut, että Isaakissa pitää Abrahamille siemen kutsuttaman, ja t o t t a h a n H e r r a s a n a n s a p i t ä ä; siihen Abraham luotti.

Palwelijat jäiwät siis wuoren juurelle, ja Abraham lähti poikansa Isaakin kanssa wuoren kukkulalle. Halot oli hän sälyttänyt poikansa selkään, itse otti hän tulineuwot ja uhriweitsen, ja niin läksiwät isä ja poika äänettöminä ylöspäin. Ja mitäpä Abraham olisi woinut puhua pojalleen? Ahdistuksen alaisena ei ihminen paljon puhu. Isaak ensiksi katkaisi äänettömyyden. Hänestä tuntui tämä uhritoimitus omituiselta, kun ei ollut uhrieläintä mukana. Hän puhuttelee sentähden isäänsä nöyrästi, lausuen: „isäni.“ Lapsellinen puhuttelu warmaan lisäsi isän tuskaa, mutta Abraham kuitenkin wastaa hellästi: „katso, tässä olen poikani.“ Ja kun Isaak sitten kysyy, missä lammas on poltto-uhriksi, woi Abraham siihenkin wastata: „J u m a l a o n k a t s o w a i t s e l l e n s ä l a m p a a n p o l t t o - u h r i k s i, p o i k a n i.“ Todellakin, Herrahan walitsi lampaan tähän uhriin. Abraham kyllä tiesi, mitä warten hän uhrasi ja kenen käskyä hän nyt oli toimittamassa. Ja kuitenkin, kuinka raskaalta tämä wastaus tuntui Abrahamista! — Wieläkö pysyt, isä, päätöksessäsi ja menet uhraamaan oman poikasi? — Isaak osoitti suurta nöyryyttä ja rakkautta isäänsä, kun tyytyi tähän isänsä wastaukseen.

Mutta nyt ollaan jo perillä; Abraham on löytänyt sen

paikan, josta Herra oli hänelle sanonut, ja rupeaa walmistamaan uhria. Hän latoo kiwistä alttarin ja panee halot sen päälle. Uhrilampaan nöyryydellä antautuu Isaak isänsä tahtoon. Ja nyt „ojensi Abraham kätensä ja siwalsi weitsen.“ Abraham todellakin aikoo Jumalan käskyn täyttää; usko ja kuuliaisuus on woiton saanut. Tässä on Herran oikea palwelija, joka saattaa sanoa: „puhu, Herra, palwelijasi kuulee.“ Hän antaa itsensä alttiiksi ja luopuu rakkaimmastakin omaisuudestaan, kun Herra waan niin käskee. Mutta eihän Herra tahdokaan muuta. Hän on ainoastaan koetellut Abrahamia, jotta hänen jumalanpelkonsa yhä kirkkaammaksi ja wakawammaksi tulisi. Ei hän palwelijoitaan koettele yli heidän woimansa, eikä hän tässä Isaakin kuolemaa tahtonut, waan hän johdattaa kaikki hywään päätökseen. Herra sentähden nyt tekee lopun koettelemuksesta. Abraham kuulee Herran äänen (Raamattu sanoo: „Herran enkeli huusi taiwaasta“): „älä satuta kättäsi poikaan, äläkä hänelle mitään tee, sillä nyt minä tiedän, että pelkäät Jumalaa, ja ett'et ole säästänyt ainokaista poikaasi minun tähteni.“ Abraham oli osoittanut oikeata jumalanpelkoa, kun hän uskon kuuliaisuudessa oli walmis poikansakin uhraamaan. — Jumalanpelko pysyy wieläkin samallaisena. Se ihminen on Jumalata pelkääwäinen ja hurskas, joka nöyryydessä ja uskon kuuliaisuudessa antaa itsensä alttiiksi Herran ääntä kuulemaan, ja joka tekee niin, waikka joutuisi koettelemusten alaiseksi. Kuinka harwinainen on meidän aikanamme tälläinen oikea jumalanpelko! Kewytmielisyys ja pintapuolisuus wallitsee uskon-pyrinnöissäkin. Kuinka paljon meillä on Abrahamista oppimista! Abrahamia sanotaan syystä **kaikkien uskowaisten isäksi**; meidän tulee seurata hänen esimerkkiään uskon kuuliaisuudessa.

Kun Abraham katsahti taaksensa, näki hän oinaan, joka oli sarwistaan sekaantunut orjantappurapensaasen. Hän piti tätä Herran antamana merkkinä ja otti oinaan ja uhrasi sen poltto-

uhriksi poikansa sijaan. Jumala oli itsellensä katsonut uhrilampaan. Tämä paikka oli todellakin Herran ilmestymisen ja erinomaisen huolenpidon paikka, jonkatähden Abraham sen nimittää: Herra on katsowa.

On jo huomautettu, että uskowainen kaswaa ja wahwistuu koettelemusten kautta. Niin wahwistui Abrahamkin uskossa, ja Herra antoi hänelle nyt runsaasti uusia armonosoituksia. Kaikki entiset lupaukset uudistetaan juhlallisesti ja walan kautta: Abrahamin siemen on tulewa runsaaksi ja woimalliseksi, ja **„sinun siemenessäsi pitää kaikki kansat maan päällä siunatuiksi tuleman."** — Senjälkeen palasi Abraham Isaakin seurassa palwelijainsa luo, ja kaikki lähtiwät kotimatkalle Bersabaan. Siellä Abrahamin elämä kului hiljalleen, eikä Raamattu kerro enää muista koettelemuksista. Hän oli jo antanut suurimman todistuksen uskostaan ja kuuliaisuudestaan.

Isaak ja hänen uhraamisensa on esikuwa; niin Hebr. 11, 19:ssä sanotaan, että Abraham sai poikansa kuolemasta „niinkuin yhdessä esikuwassa." Niinkuin Abraham ei katsonut omaa rakasta poikaansa, waan aikoi hänet uhrata, samoin ei ole Jumala säästänyt ainokaista Poikaansa, josta hän julisti: „tämä on minun rakas Poikani, johon minä mielistyin," waan on antanut hänen uhriksi ihmisten syntein edestä. Ja niinkuin Abraham sai poikansa takaisin kuolemasta, samoin on myös Wapahtajamme Jesus Kristus kuolleista nousnut ja astunut kunniaansa, ja meidänkin pitää nouseman kuolleista. Abraham toiwoi ja näki hengessään luwatun siunauksen tulewan maailmaan, jonka tähden Jesus itse sanoo: „Abraham iloitsi nähdäksensä minun päiwäni; hän näki sen ja ihastui" (Joh. 8, 56). Uskowaisten isä ja sittemmin kaikki Wanhantestamentin hurskaat toiwoiwat tulewata pelastajata ja näkiwät, uhrien esikuwain kautta, hengessään Jumalan sowintotyön hänen Pojassaan meidän Wapahtajassamme.

---

13. Isaakin naiminen.

Gen. 23 l. — 25, 10.

Sara kuoli 127 wuoden wanhana Hebronissa, johon Abraham nähtäwästi oli jälleen muuttanut asumaan. Abraham ja Isaak murehtiwat ja itkiwät häntä. Ja olihan heillä murehtimisen syytä. Luther sanoo: „onko Abraham, niin jalo mies, itkenyt ja walittanut? Miksi hän ei ole käyttäinyt miehuullisesti? Siihen minä wastaan: pyhät isät owat hellätunteisia ihmisiä, — eikä mitään pölkkyjä; heillä oli hienoja tunteita ja taipumuksia. Sillä heillä oli Jumalan tunto.“ Sara on ainoa nainen Raamatussa, jonka ikä mainitaan. Ei edes Marian, Jesuksen äidin, ikää ja kuolemata mainita. Sara onkin lupauksen kansan äiti ja kaikkien uskowaisten äiti, jonka tähden hän Gal. 4, 26:ssa werrataan „Jerusalemiin, joka ylhäällä on“, ja „on kaikkien meidän äitimme.“ Abraham osti sitten Hetiläisiltä Efronin wainion ja siinä löytywän **Makpelan** luolan*) hautakammioksi ja maksoi siitä 400 sikliä hopeata.**) Siihen hautasi hän Saran. Samaan luolaan kätkettiin Abrahaminkin maalliset jäännökset ja sittemmin wähitellen Isaakin, Rebekan, Lean ja Jaakobin y. m. Abraham oli Herran lupauksien johdosta warma siitä, että Kanaanmaa annetaan hänen jälkeisilleen, ja sentähden hän tässä maassa hankki itsellensä perintöhaudan. Ja näille jälkeisillekin piti haudan oleman muistutukseksi, kuinka Herra jo esi-isille oli antanut lupaukset ja kuinka esi-isät oliwat kuolleet luottaen näihin lupauksiin.

---

*) Hebron, joka on wanhimpia kaupunkeja, on wieläkin olemassa. Sen arabialainen nimi on el-Chalil ja siinä asuu melkein yksinomaisesti Turkkilaisia. Abrahamin haudan päälle on nykyään rakennettu muhamettilainen moskea, jota Turkkilaiset kateellisesti wartioiwat, eiwätkä päästä ketään juutalaista tahi kristittyä patriarkan hautaa katsomaan.

**) Sikli oli alkuaan paino, noin 1 luodin suuruinen.

Abraham oli käynyt wanhaksi ja Saran kuolema oli hänelle myös muistutukseksi pitämään huolta talostaan ja jälkeenjääwien kohtalosta. Isaakin ikä jo läheni 40 wuotta (katso 25, 20); hywän emännän hankkiminen hänelle ja talon turwaaminen samalla käwi Abrahamille nyt elinkysymykseksi. Mutta mistä hän saisi semmoisen emännän, samallaisen kuin Sara, joka pitää Herran teitä ja tekee oikeutta sekä kaswattaa lapsiansa jumalanpelkoon? Kananealaisten kanssa solmittu awioliitto olisi woinut tuottaa maallisia etuja, mutta he oliwat pakanoita, eiwätkä tunteneet totista Jumalata. Abraham oli saanut kuulla, että hänen weljensä Nahorin perhe Mesopotamiassa oli lukuisaksi kaswanut (k. 22, 20), ja hänen huoneestaan tahtoi hän morsiamen Isaakille, koska hän ajatteli, että siellä oli totinen jumalanpelko paremmin säilynyt. — Näin pitää uskowainen ja hurskas isä huolta siitä, että lapset ja jälkeisetkin pysyisiwät jumalanpelwossa.

Tässä tarkoituksessa wannottaa Abraham huoneensa wanhimman palwelijan „Herran taiwaan ja maan Jumalan kautta“, ettei hän ottaisi Isaakille emäntää Kananealaisten tyttäristä, ja käskee häntä: „mene minun isäni maahan sukuni tykö ottamaan pojalleni Isaakille emäntä.“ **Eleasar**, wanha uskollinen palwelija, jonka hoitoon isäntä on saattanut uskoa koko talon omaisuuden, käsittää asian waikeuden, mutta on walmis kuitenkin tottelemaan isäntänsä tahtoa. Hän kysyy Abrahamilta, pitäisikö hänen wiemän Isaak sinne wieraalle maalle, ellei waimo tahtoisi seurata häntä tänne. Mutta Abraham waroittaa häntä wiemästä Isaakia sinne. „Jollei waimo tahtoisi seurata sinua, niin sinä olet wapaa tästä walastasi; älä waan wie poikaani sinne jälleen.“ Hän wakuuttaa palwelijallensa myös: „Herra lähettää enkelinsä sinun edelläsi, että ottaisit pojalleni emännän sieltä.“ — Abraham on siis huolellisesti uskollinen Herran lupauksia kohtaan. Hän ei millään muotoa sallinut Isaakin palata Mesopotamiaan sukunsa luo, sillä Kanaanmaa oli

hänen jälkeisilleen luwattu maa. Waan niinkuin Abraham itse oli luopunut suwustaan ja isänsä huoneesta, niin piti myös Isaakille katsotun emännän luopua isänsä maasta ja siirtyä luwattuun maahan ollakseen luwatun kansan oikeana äitinä.

Eleasar wannoi Abrahamille ja alkoi kohta walmistaida matkalle. Hän otti kymmenen kamelia ja sälytti niitten päälle kaikellaista herransa tawaraa, — joka kaikki oli olewa todistus siitä, että Jumala oli hänen herransa siunannut — ja läksi matkustamaan *Mesopotamiaan Nahorin kaupunkiin*. Tultuansa kaupungin edustalle, antoi hän kamelein, wäsyneinä matkasta, laskeutua lewähtämään wesikaiwon luona. Hän oli nyt tosin matkan perille ennättänyt, mutta kuinka hän löytäisi sen, jonka Herra oli määrännyt morsiameksi Isaakille? Hänen isäntänsä oli sanonut: „Herra lähettää enkelinsä sinun edelläsi“; ja Eleasar tiesi, että Herra itse oli hänen kanssaan ja johdatti hänen askeleitaan. Sen hän tiesi, sillä hän oli Jumalata pelkääwäinen. Hän oli oppinut jumalanpelwon isännältään, ja tämä oppi juuri oli hänet tehnytkin uskollisetsi ja taitawaksi palwelijaksi. Hänellä oli waikea ja sangen tärkeä tehtäwä edessään. Kuinka oli hän löytäwä sen neitsyen, joka oli määrätty Isaakin waimoksi ja lupauksen kansan äidiksi? Eleasar tiesi, ettei hän ajanut omaa asiataan, waan että se tapahtui Herran tahdon mukaan. Sentähden ei hän nyt turwaa omaan ymmärrykseen ja kekseliäisyyteen, waan kääntyy Herran puoleen *rukouksessa*. Istuessaan kaiwolla, josta wiileän illan tullen kaupungin waimowäki itämaan tawan mukaan aina käwi wettä noutamassa, pyytää hän Herralta, „Abrahamin Jumalalta“, että hän soisi hänen tawata haettawan morsiamen, ja anoo senkaltaista tuntomerkkiä, että morsiameksi katsottu neito wastaisi Eleasarin pyyntöön saada juoda wettä astiasta: „juo, minä juotan kamelisikin.“ Eleasar siis ymmärtää, että lupauksen kansan äidiltä waaditaan nöyrää ja ystäwällistä mieltä sekä hellää sydäntä munkalaisia ja eläimiäkin kohtaan. Hän anoo, että Herra antaisi semmoisen nöyryyden ja ystäwällisyyden merkin tapahtua juuri

siinä neidossa, joka oli Isaakille määrätty. — Maailma katsoo tämmöistä Eleasarin tapaista menettelyä useimmiten aivan tarpeettomaksi ja tyhmäksi. Mutta se tulee siitä, ettei maailma ylimalkain usko Jumalaan eikä luota hänen sanoihinsa. Uskomattomat ihmiset eivät luule rukousten mitään hyödyttävän. Mutta Jumalata pelkääväinen ihminen puhuttelee Herraa niinkuin isäänsä, ja tietää, että hän myöskin kuulee rukouksemme. Semmoinen oli myös Eleasar. Ja hänen turvaamisensa rukoukseen ei ollut turha. Sillä, mitä tapahtuu?

Ennen kuin Eleasar lakkasi puhumasta Herran kanssa, tulee tyttö kaivolle kantaen vesiastiata. Kun hän oli astiansa täyttänyt vedellä, rientää palvelija hänen luoksensa ja sanoo: „annas minun juoda vähän vettä astiastasi.“ Neito vastasi: „juo, herrani,“ ja laski nöyrästi alas astiansa. Mutta kun Eleasar oli juonut, lausuu neito edelleen, koska hän huomasi, että mies oli matkalta tullut ja janoissaan: „minä myös ammennan vettä kameleillesi.“ Ja kohta alkaa hän ammentaa vettä, kaataa sen ruuheen ja juottaa kaikki vieraan miehen kamelit. Eleasar katselee tätä ääneti ja ihmettelee. Tämäkö se on Isaakille määrätty morsian?! Niinhän hän aivan vastasi ja teki, niinkuin anoin. Kuinka ihana ja nöyrä käytöksiltään hän onkaan! Tämä neito on Isaakin morsian. Näin palvelija ajattelee; ja kohta hän antaa tytölle kultaiset renkaat*) ja kaksi kultaista rannerengasta, jotka painoivat 10 sikliä kultaa, — sangen kalliit morsiuslahjat. Sitten vasta kysyy hän häneltä: kenenkä tytär olet?“ Ja kun neito sanoo olevansa **Betuelin** tytär, Milkan ja Nahorin pojan, silloin Eleasar selvään huomasi Herran johdannon ja rukouksen kuulemisen. Aivan ensimmäiseen vedennoutajaan siis sattui merkki. Hän lankeaa maahan ja kiittää Herraa Abrahamin Jumalaa, joka oli häntä niin selvästi johdattanut Abrahamin veljen huoneesen. — Se kiitos varmaan lähti sydämmestä. — Silloin mekin

*) „Otsalehden“ (kirkkoraam.).

wasta oikein taiwumme kiitokseen ja ylistykseen, kun Herra on awannut silmämme näkemään hänen armorikkauttaan ja isällistä johdantoaan.

Rebekka, — niin oli neidon nimi —, juoksee nyt kohta kotia ilmoittamaan asiasta omaisilleen. Kun Rebekan weli, **Laban**, näki lahjat ja kuuli sisarensa puheen, riensi hän kaiwolle Eleasarin luo ja pyysi häntä seurueineen tulemaan taloon. Myöskin pani hän miesten eteen ruokaa, toi wettä pestä heidän jalkansa ja walmisti kameleille majan. Rebekan nöyrä mieli ja lempeä sydän oli ollut waikuttamassa, kun hän juotti muukalaisen miehen kamelit; mutta Labanin hääriwään kohteliaisuuteen ja wieraswaraisuuteen oliwat suureksi osaksi waikuttimena Eleasarin antamat kalliit lahjat. Eleasar ei kuitenkaan tahdo nauttia talon wieraswaraisuutta, ennenkuin on asiansa toimittanut. Hän on uskollinen kaikissa asioissa. Hän ei syö, ennenkuin on puhunut asiansa. Ja nyt hän tarkoin kertoo Betuelin perheelle, kenenkä palwelija hän on, missä asiassa hän on lähetetty, kuinka Herra, johonka hän turwasi, oli häntä johdattanut, ja kuinka Rebekka oli kaiwolla tarjonnut hänelle wettä ja juottanut kamelit. Ja lopuksi sanoo hän: „ja nyt, jos te olette niitä, jotka osotatte herralleni laupeuden ja totuuden, niin sanokaa se minulle.“ Laban ja Betuel myöntäwät tämän asian Herralta tulleen ja sanowat: „tuossa on Rebekka, — — olkoon hän sinun herrasi pojan emäntä, niinkuin Herra on sanonut.“ (Labanilla oli kaiketi paljon sanomista tässä talossa, koska hänen nimeään tässä mainitaan ennen isän nimeä). Kun Eleasar kuuli tämän, nöyrtyy hän taas Herran edessä, kiittäen Herraa asian menestymisestä. Sen jälkeen esiintuo hän lahjoja, hopea- ja kultakaluja ja waatteita sekä Rebekalle että hänen weljellensä ja äidillensä.

Seuraawana aamuna nousee Eleasar jo warhain ja tahtoo lähteä kotimatkalle. Laban ja Rebekan äiti ehdottawat ensin, että Rebekka edes jäisi heidän luokseen kymmeneksi päiwää; mutta kun palwelija pyytää päästä kohta lähtemään kotimatkalle, kutsu-

wat he neidon ja kysywät häneltä: „tahdotko mennä tämän miehen kanssa?“ Siihen wastaa Rebekka aprikoimatta ja wakawasti: „menen.“ — Rebekassa astuu esiin tässä taas hywä ominaisuus; hän on päättäwäinen. Minkä hän katsoo Herran edessä oikeaksi, sitä hän wakawasti ja ehdottomasti seuraa.

Nyt antawat omaiset Rebekalle siunauksen ja toiwottawat: „lisäänny tuhannen tuhanteen“, jonka jälkeen hän Abrahamin palwelijan seurassa ja muutamien piikainsa saattamana lähtee matkalle wieraalle maalle tuntemattoman miehen awiopuolisoksi. — Tässä tarwittiin uskoa ja luottamusta Herran johdantoon.

Isaak odotti morsiantansa. Hän tahtoi hänet wastaanottaa täydellä luottamuksella ja rakkaudella, niinkuin Herran kädestä. Luonnoltaan oli Isaak hiljainen ja lempeä; isältään oli hän perinyt jumalanpelwon ja sitä seuraawan nöyryyden. Illansuussa lähti hän kedolle rukoilemaan. Luultawasti oli hän tottunut usein yksinäisyydessä hakemaan Herran seuraa ja hänelle tyhjentämään sydämmensä; kenties aawisti hän myös Eleasarin tuloa. Ja kun hän tähtäsi, niin katso, kamelit lähestyiwätkin. Rebekka oli myöskin kamelin seljässä istuessaan lewottomuudella odottanut tätä tuloansa Kanaanmaalle, ja kun hän nyt huomasi yksinäisen miehen tulewan heille wastaan, laskeusi hän, aawistaen kuka tämä mies oli, alas kamelin seljästä. Kun Eleasar sitten Rebekan kysymyksen johdosta ilmoittaa: „se on minun herrani“, peittää Rebekka naisellisessa kainoudessa werholla kaswonsa. Eleasar kertoi nyt Isaakille koko matkan waiheet. Ja me woimme arwata Isaakin ilon suureksi; hän näki selwästi Herran johdannon. Luottamuksella ja sydämmen halusta otti hän Rebekan emännäkseen ja rakasti häntä. Isaak oli surrut äitiänsä, mutta nyt hän sai lohdutuksen. Talossa oli hänellä emäntä ja rakas waimo.

Näin suloisesti, waikka yksinkertaisella tawalla, kertoo meille pyhä Raamattu Isaakin naimisesta. Tässä on paljon oppi-

mista. Isaak sai Herran kädestä, itse walitsematta, hywän ja rakkaan awiokumppanin; kuinka usein walitsee ihminen oman mielensä mukaan awiokumppanin ja joutuu kuitenkin onnettomaan awioliittoon! Se käypi niin, kun ei Herraa tahdota kolmanneksi awioliittoa solmiamaan. — Eleasar on uskollisen palwelijan esikuwa. Meidänkin jokaisen pitäisi ajatella, että kaikki olemme palwelijat Herran suuressa huoneessa, ja muistaa, **että sitä huoneenhaltijalta pyydetään, että hän uskolliseksi löydettäisiin** (1 Kor. 4, 2).

Abrahamin, uskon sankarin, kaikkien uskowaisten isän, elämä alkaa jo kulua loppuun. Hän on tehtäwänsä elämässä tehnyt, hän on koettelemukset woitollisesti läpikäynyt; nyt siirtyy hän syrjään, ja pyhä historiakaan ei juuri mitään hänestä enään mainitse. Abraham oli 140 wuoden wanha, kun Isaak meni naimisiin. Sitten eli hän tosin wielä 35 wuotta ja sai 15 wuotta nähdä Isaakin poikain kaswawan; mutta Raamatussa kerrotut tapaukset kuitenkin alkawat kiertää Isaakin ympärillä. Isaak toisena patriarkkana on nyt pyhän historian keskikohtana. Abrahamilla oli wielä muitakin lapsia Keturasta, mutta nämä eiwät saaneet periä Isaakin kanssa, waan saiwat ainoastaan lahjoja. Abraham riutui ja kuoli „elämästä kyllästyneenä“ 175 wuoden iällä ja „koottiin kansansa tykö.“ Hänen poikansa Ismael ja Isaak hautasiwat hänet Makpelan luolaan, jossa Sarakin lepäsi.

II Isaak.

---

14. Isaak ja hänen poikansa.

Gen. 25, 11—26 l.

Edellisestä on meillä jo ollut esimerkkejä Isaakin lempeästä mielenlaadusta ja nöyrästä luottamuksesta Jumalaan. Isaak oli todellakin kelwollinen Abrahamin jälkeen säilyttämään Herran

suuria lupauksia ja olemaan lupauksen kansan toisena patriarkkana. Mutta niinkuin Abraham sai kauan aikaa odottaa Herran lupauksien toteutumista ja koettelemusten kautta kaswoi uskossa ja kuuliaisuudessa, samoin sai Isaakkin odottaa ja taistella. Samaa uskon kaswamisen tietä sai hänkin kulkea. *Kaksikymmentä* wuotta kului ennenkuin Isaakin sallittiin nähdä luwattuja perillisiään. Kaksikymmentä raskasta wuotta! Juhlalliset lupaukset oliwat annetut lukuisasta siemenestä ja siinä tulewasta siunauksesta, ja nyt kului wuosi toisensa perästä, eikä näkynyt wielä lupausten toteutumista! Rebekka oli Isaakille rakas waimo ja hywä emäntä, mutta perillisiä hänelle ei sallittu. Onko Jumala lupauksensa unohtanut? eikö Rebekka olekaan mahdollinen tulemaan lupauksen kansan äidiksi? — näin kysyi Isaak alinomaa monta aikaa. Mutta hän ei jättäytynyt epätoiwoon, waan kääntyi Herran puoleen. **Hän rukoili Herraa emäntänsä tähden**, sanoo Raamattu, ja Herra kuuli häntä. Rebekka tuli raskaaksi. Jo hänen raskautensa aikana ilmoitti Herra hänelle, että hänen piti synnyttämän kaksoset, ja että näistä „**suurempi palwelee wähempää.**" Suuremmalla tässä tarkoitettiin esikoista. Ja Rebekka synnyttikin kaksoset. Esikoiselle, joka iholtaan oli ruskea ja karwainen, annettiin nimi **Esau** (s. o. karwainen) ja nuoremmalle, joka piti weljeänsä jalasta, **Jaakob** (s. o. kantapäästä pitäjä eli wiekas). Weljekset kaswoiwat ja yleniwät isänsä ja äitinsä iloksi sekä iso-isänsä Abrahamin johdatuksessa.

Jumalan lupaukset oliwat alkaneet toteutua, ja Abrahamkin saattoi rauhassa kallistaa päänsä lepohon. Esau, joka oli luonnoltaan raju, tuli metsä- ja peltomieheksi, mutta Jaakob taas rakasti hiljaista elämää ja rupesi karjaa paimentamaan esi-isien tawan mukaan. Raamattu sanoo sentähden, että Jaakob oli „*yksiwakainen mies ja asui majoissa.*" Jo alusta pitäen kiintyi Isaak Esauhun. Isaak, joka oli luonnoltaan hiljainen, rakasti Esaun luonnonrohkeutta ja rajuutta. Wastakohdat usein kiintyiwät toisiinsa. Samoin myös tunsi Rebekka,

joka oli päättäwäinen ja rohkea luonnoltaan, itsensä paremmin wedetyksi hiljaisen Jaakobin puoleen. Isaak rakasti Esauta enemmän kuin Jaakobia. Tämmöinen wanhempain erikois-rakkaus jotakuta lastansa kohtaan ei koskaan kanna hywiä hedelmiä. Samoin oli tässäkin. Isaak oli rakkaudessaan sokea Esaun wirheitä huomaamaan ja tarkasti silmällä pitämään. Hän piti Esauta esikoisena ja etewämpänä Jaakobia katsomatta Esaun rajuun ja hillitsemättömään luontoon sekä epäwakawaan ja kewytmieliseen luonteesen. Hän unohti Esaun suhteen, minkä hän itse oli läpikäynyt, että jumalanpelko on nöyrää taipumista Herran tahdon alle ja hänen sanansa tottelemista. Esaun olisi pitänyt alistaa raju luontonsa ja hillitsemättömät himonsa Jumalan tahdon kurituksen alle, sitten hän wasta olisi ollut kelwollinen olemaan oikea esikoinen ja mahdollinen Isaakin jälkeen astumaan luwatun kansan esi-isien riwiin. Ja Isaak oli sokeudessaan Esauta kohtaan unohtanut toisenkin asian, nimittäin sen sanan, että „suurempi palwelee wähempää.“ Waikka näin oli sanottu, piti hän kuitenkin Esauta etewämpänä ja oikeana esikoisena. Se oli wirhe, joka tuotti katkeria seurauksia.

Kerran tuli Esau kotia metsästä wäsyneenä, ja kun hän näki Jaakobin juuri walmistaneen itsellensä hernekeitoksen, ei hän woinut hillitä himojaan, wäsyneenä kun oli, jotta olisi malttanut itsellensä walmistaa ruokaa, waan pyysi Jaakobilta hänen ateriansa. Jaakob ei juuri tätä näy kieltäwän, mutta hän sanoo: „myö minulle tänäpäiwänä esikoisuutesi.“ Jaakobin wiekas luonne astuu tässä näkywiin. Hän tiesi, että Esau luonnon mukaan oli esikoinen, ja että isä paljon piti Esausta. Mutta hän tiesi myös Rebekalle ilmoitetun sanan, että nuoremmalle pojalle oli etusija annettawa. Sentähden oli hänessä noussut se ajatus, että hän oli esikoisuuden saapa, ja sen koettaa hän itsellensä wiekkaudella saattaa. Tämän wiekkaan luonteensa tähden täytyi Jaakobin, niinkuin saamme nähdä, kauan käydä Jumalan koulua. Ja mitä Esau tekee? Tietysti hän sanoo: esikoisuuteni on liian kallis, sitä en myö! Ei, hän

sanoo: **katso, minä kuolen kuitenkin; mitä minun esikoisuudestani on?** Hän ei siis käsittänyt esikoisen suurta arwoa Herran lupauksien ja siunauksen säilyttäjänä; hän pitää esikoisen oikeutta suorastaan wähä-arwoisena ja mitättömänä.*) Jaakob wiekkaudessaan waatii Esauta walalla wahwistamaan asian, että hän muka siirtää esikois-oikeuden Jaakobille, ja Esau — wannoi. Sen jälkeen rupeaa Esau heti aterialle; hän syö ja juo mielihalunsa mukaan. Raamatun sanat: „hän söi ja joi, nousi ja meni pois" antawat meille selwän osoituksen Esaun suuresta kewytmielisyydestä. Hän oli walalla siirtänyt esikois-oikeutensa Jaakobille; mutta tämä asia ei häntä ensinkään paina. Hän tyydyttää watsansa tarpeet ja lähtee pois, niinkuin ei olisi mitään tapahtunut. — Olisiko tämmöinen mies mahdollinen siunausta saamaan ja Jumalan lupauksia säilyttämään uskossa ja kuuliaisuudessa? Sokea olet Isaak, kun et huomaa rakastetusi kelwottomuutta semmoiseen kalliisen asiaan! Esau oli melkein samallaista kewytmielistä wäkeä, joita löytyy nykyään maailman markkinoilla paljon, ja joitten peri-aate on johonkin määrin: syökäämme ja juokaamme, huomenna kuolemme. — Herra, pidätä meitä walwomisessa ja kuuliaisuudessa!

Samoin kuin Abraham sai Isaakkin kärsiä elämän waikeuksia. Hän asui ensin „etelän maalla" (24, 62) ja sittemmin Abrahamin kuoleman jälkeen „sen eläwän ja näkewän" kaiwon tykönä. Sitten tuli kerran nälänhätä maahan ja Isaakin täytyi turwautua Filistealaisten kuninkaasen Abimelekiin, joka asui Gerarissa. Hänen aikomuksensa oli mennä Egyptiin, mutta Herra kielsi sinne menemästä, ja käski hänen olemaan muukalaisena Filistealaisten maalla. Tällä ahdingon ajalla antoi Herra Isaakille samat suuret lupaukset ja wakuutukset kuin ennen Abrahamille. Hän lupasi olla Isaa-

*) Esikoinen oli pyhitetty Herralle, niinkuin Mooseksen laissa sittemmin säädettiin (2 Moos. 22, 29); hänellä oli perheessä pappeus ja walta (1 Moos. 49, 3) ja sai isän kuoltua perinnöstä kahdenkertaisen osan (5 Moos. 21, 17).

kin kanssa ja siunata häntä, sekä hänelle ja hänen siemenellensä antaa ne maat, mitkä oliwat Abrahamille luwatut. Ja hänen siemenensä oli tulewa runsaaksi niinkuin taiwaan tähdet. Tämäkin ilosanoma uudistetaan nyt: **siunn siemenessäsi pitää kaikki kansat maan päällä siunatuiksi tuleman.** Isaak totteli Herran ääntä ja jäi asumaan Filistealaisten maalle, Gerariin, samaan paikkaan, jossa hänen isänsä ennen oli asunut. Täällä joutui hän heikkouden ja pelwon uhriksi ja lankesi samallaiseen erehdykseen kuin Abrahamkin, että hän Filistealaisille ilmoitti waimoansa Rebekkaa sisarekseen; hän pelkäsi nimittäin muutoin joutuwansa waaraan. Rebekalle kuitenkaan ei mitään pahaa tapahtunut. Waikka muukalaisena sai Isaak täällä huomata Herran siunauksen toteutumista; hän kylwi ja sai satakertaisen sadon. Kun Isaak alkoi rikastua ja saada paljon tawaroita, kadehtiwat häntä Filistealaiset, ja Abimelek käski Isaakin siirtyä pois maasta. Isaak muutti majansa Gerarin laaksoon ja sittemmin Bersabaan. Wiime mainitussa paikassa ilmestyi Herra hänelle uudelleen, rohkaisten ja wahwistaen häntä, niinkuin Abrahamiakin hänen waiwansa aikoina. Siinä Isaak myös **rakensi alttarin ja saarnasi Herran nimestä.** Sille Herralle, jonka johdannossa hän waelsi ja jonka lupauksia hän wahwana piti, sille kantoi Isaak uhrit; sen Herran hywiä töitä tahtoi hän ylistää. Niinhän Abrahamkin oli tehnyt. Isaak osoitti tämän kautta, että hän todellakin oli Jumalata pelkääwäinen ja käwi isänsä jälkiä.

Näin kului Isaakin elämä. Hänkin on niinkuin waeltawa matkamies, joka pysywäistä asumapaikkaa hakee, ja joka ikäwöiden nostaa silmänsä taiwasta kohden ja odottaa toiwottujen asiain toteutumista. — Esau käwi omaa tietänsä, niinkuin hän oli aloittanut. Hän otti, arwatenkin wanhempiensa tahtoa wastaan, itsellensä kaksi waimoa pakanallisten Hetiläisten tyttäristä, jotka waimot tuottiwat Isaakille ja Rebekalle paljon mielikarwautta.

Ismael, Abrahamin ensimmäinen poika, jonka Herra oli luwan-

nut siunata, kaswoi Paranin korwessa ja siitti sittemmin 12 poikaa, joista tuli wäkirikkaitten heimojen ruhtinaita ja esi-isiä. Ismaelin ikä on myös Raamatussa mainittu; hän kuoli 137 wuoden wanhana. Nämä Ismaelin jälkeiset asuiwat Hawilasta (kenties Persian lahden rannalla) aina Sur'iin (nyk. Suez) asti (25, 18). Meidän päiwiimme asti owat Ismaelin jälkeiset, Arabian wapautta rakastawaiset asukkaat, säilyttäneet itsenäisyytensä ja urhoollisuutensa. Herran siunaus (17, 20:ssa) ei ole turha ollut. Herra on siunannut ja säästänyt heitä, waikka mahomedilaisina pilkkaawat kristinuskoa, jotta he kerran sitä suuremmalla mielihalulla antaisiwat Jumalalle kunnian, niinkuin prof. Jesaja ennustaa (Jes. 60, 6).

---

15. Isaak siunaa poikiansa.

Gen. 27 l.

Isaak alkoi jo wanhentua. Sekin koettelemus oli hänelle annettu, että hän wanhoina päiwinä tuli sokeaksi. Kun hän sentähden toiwoi pääsewänsä lepoon jo raskaaksi käyneestä waelluksestaan ja luuli kuoleman kohta lähestywän, tahtoi hän antaa siunauksen esikoiselleen, sen tärkeän siunauksen, johon kuului lupaukset Kanaanmaan omistamisesta ja tulewasta pelastajasta kaikille kansoille. Ja tämän siunauksen aikoi Isaak antaa Esaulle. Isaak kyllä tiesi, mitä ennen oli sanottu, että wanhempi oli palweleewa nuorempaa, ja hänen kyllä olisi pitänyt huomata Esaun kelwottomuus saamaan kallista siunausta, mutta, niinkuin jo näimme, hänen rakkautensa Esauhun teki hänen sokeaksi, niin että hän unohti tässä asiassa Herran tahdon noudattamisen. Hän siis kutsuu Esaun luoksensa ja sanoo hänelle: „katso, minä olen wanhennut, enkä tiedä kuolemanpäiwääni. Ota siis nyt wiinesi ja joutsesi, mene kedolle ja pyydä minulle metsän-otus, ja tee minulle himoruokaa, — että sieluni siunaisi sinua, ennenkuin kuolen." Isaak ei suinkaan antanut tällaista käskyä Esaulle sentähden, että hän olisi ruokaa himonnut, waan hän tahtoi, että Esau saisi

antaa lapsellisen nöyryyden ja kuuliaisuuden osoituksen, ennenkuin siunaus hänelle annettiin. Esau totteli isäänsä ja lähti metsän-otusta pyytämään. Hän ei sanaakaan wirkkanut siitä, että hän oli esikois-oikeutensa jo siirtänyt Jaakobille, waan hän lähti isän tahtoa täyttämään siinä warmassa toiwossa, että hän sitten saa esikoisen-siunauksen. — Sellainen on kewytmielinen ja surutoin ihminen ylimalkain maailmassa. Ajattelematta, himoja noudattaessaan hän kewytmielisesti hylkää Jumalan suuret armolahjat ja pitää hänen lupauksensa mitättömänä, mutta sitten hän kuitenkin tahtoisi itselleen näistä armolahjoista wuotawan siunauksen ja tahtoisi, että lupaukset toteutuisiwat hänellekin. Waan Jumala ei anna itseänsä pilkata. Totisesti, semmoinen ihminen jää siunausta waille.

Rebekka kuuli tämän Isaakin puheen Esaulle; katkeralta tuntui häneestä, että siunaus oli annettawa Esaulle. Hän muisti Herran sanan pojista ja tunsi myöskin Esaun luonteen; paitsi sitä oli Jaakob hänelle rakkaampi kuin Esau, niin että jälkimäisen huonot ominaisuudet wielä selwemmin astuiwat huomioon. Rebekka oli aina ollut rohkea päätöksissään ja toimissaan, ja tässäkin hän kohta päätti ja ryhtyi toimeen. Hän oli wakuutettu siitä, että Jaakob oli Jumalan tahdon mukaan oikeutettu saamaan esikoisen siunauksen. Ja sentähden päätti hän nyt wiekkaudella saattaa siunauksen Jaakobille. Isaak oli siinä erehtynyt, että hän Jumalan tahtoa wastaan tahtoi siunauksen antaa Esaulle; Rebekka erehtyi taas siinä, että hän turwautui wiekkauteen, semmoisiin keinoihin, jotka eiwät olleet luwallisia. Hän tahtoi ikäänkuin auttaa Jumalata hänen päätöksiensä toteuttamisessa, eikä ajatellut sitä, että Herralla kyllä olisi keinoja ollut saattaakseen siunauksen Jaakobille, koska se oli hänelle määrätty.

Rebekka kutsuu nyt Jaakobin, ilmoittaa hänelle, että isä aikoi antaa esikoisen-siunauksen Esaulle, ja käskee häntä menemään laumasta noutamaan kaksi hywää wohlaa (eli nuorta kauristа), joista hän, Rebekka, oli tekewä Isaakille makuisan ruoan,

ja lisää sitten: „wie se sitten isällesi hänen syödäksensä, että hän siunaisi sinua, ennenkuin kuolee." Mutta Jaakobin omatunto oli walwcella. Hän arwelee, että isä hänet tuntee, „ja niin olen hänen silmissään niinkuin petturi ja saatan päälleni kirouksen eikä siunausta." Tämmöinen petos on Jaakobille wastoinmielistä. Mutta äidin sanat ja käskewä wakuutus: „sinun kirouksesi tulkoon minun päälleni, poikani, ole waan äänelleni kuuliainen" waikuttawat sen, että Jaakob petokseen suostuu. (Tähän Jaakobin suostumukseen waikutti wielä sekin, että esikois-oikeus oli hänelle määrätty, ja että Esau oli sen jo hänelle luwannut.) Ja nyt hän menee lauman luo ja tuo sieltä wohlat, joista äiti walmistaa ruoan. Sitten pukee Rebekka Jaakobin päälle Esaun waatteet ja käärii wohlain nahat hänen käsiwartensa ja kaulansa ympäri.

Näin puettuna astuu Jaakob isänsä eteen kantaen walmistettua ruokaa. Sydän wapisewana mahtoi Jaakob seisoa sokean isän edessä, jota hän nyt aikoi pettää. Tämä kamala hetki ei luultawasti koskaan mennyt hänen mielestään. Hän ei saanut muuta sanotuksi kuin sanan „isäni." Isaak wastaa hänelle: „tässä olen. Kuka olet, poikani?" Hän kysyy niin, sillä hän ei woinut uskoa, että Esau niin pian olisi ennättänyt palata pyydyksiltänsä, ja tuntuihan tämä ääni toisellaiselta kuin Esaun ääni. Äidin käskewä waikutus ja jo aloitettu asia, jota sitä paitsi Jaakobin lihallinen mieli kannatti, pakoittiwat Jaakobia eteenpäin. Hän walehtelee isällensä, sanoo olewansa Esau ja kehoittaa isää ruokaa nauttimaan ja sitten luwattua siunausta antamaan. Mutta Isaak epäilee tätä puhetta; ei hänenkään omatuntonsa ollut aiwan rauhallinen, kun hän nyt aikoi siunauksen antaa Esaulle. Hän kysyy ensin, kuinka Esaun oli onnistunut niin pian löytää saalis, ja waatii sitten poikaansa lähemmäksi siwelläksensä häntä, jonka jälkeen hän lausuu: „ääni on Jaakobin ääni, mutta kädet owat Esaun kädet." — Ihmeellinen asia, ettei Isaak tuntenut omaa poikaansa, waikka äänikin herätti hänessä epäilystä! Näyttää siltä niin-

kuin Herra olisi tässä tilaisuudessa soaissut Isaakin huomion, sentähden että Isaak oli unmistanut silmänsä näkemästä Esaun wirheitä. Me näemme, että Herran käsi on tässä mukana sekä johdattamassa että rankaisemassa.

Uudistettuun kysymykseen: „oletko poikani Esau?“ wastaa Jaakob wakuuttaen: „olen.“ Sitten syöpi Isaak ateriansa, jonka jälkeen hän pyytää poikaansa likemmäksi antaaksensa hänelle isällisen suutelon, mielisuosion ja rakkauden osoitukseksi. Kun Isaak nyt tuntee poikansa Esaun waatteiden hajun, joihin oli tarttunut kedon tuoksuwa tuoreus, lausuu hän siunauksen. Suuri ja ihana olikin tämä siunaus. Esaun waatteiden tuoreen hajun johdosta muistuttaa hän, että Herra oli siunannut Kanaanmaan kedon ja oli antawa sen esikoiselle ja hänen jälkeisilleen, ja lausuu sitten: **„Jumala antakoon sinulle taiwaan kasteesta sekä maan lihawuudesta yltäkyllä jywiä ja wiinaa“** s. o. toisin sanoin: Jumala antakoon sinulle hedelmälliset asumus-alat ja runsaan toimeentulon. Sen jälkeen kohoawat siunauksen sanat ylistämään esikoisen ja hänen jälkeisensä waltaawaa suhdetta muihin kansoihin: **„Kansat palwelkoot sinua ja sukukunnat kumartakoot sinua. Ole weljesi herra, ja äitisi lapset langetkoot jalkaisi juureen.“** Ja korkeimmalleen kohoaa siunaus, kun Isaak julistaa poikansa täydellisesti Herran suojelemaksi ja sanoo: **„kirottu olkoon se, joka sinua kiroo, ja siunattu olkoon, joka sinua siunaa.“** Sehän on täydellisesti Jumalan suojeluksessa, jota ei yksikään ihminen saa rankaisematta kirota. Näin julistetaan Jaakob Abrahamille ja Isaakille annettujen jalojen lupausten perilliseksi. Jaakob siis todellakin sai tämän kalliin esikoisen siunauksen; niinhän Herra oli sen määrännyt.

Kun Jaakob oli lähtenyt isänsä tykö, tuli Esau pyydyksiltänsä. Hän walmisti myös ruoan ja astui rohkeasti isänsä Isaakin luo, kehoittaen häntä syömään ja antamaan luwattua siunausta. Nyt hämmästyy Isaak, ja hän huomaa, että Jaakob olikin siunauksen saanut. Hän oikein wapisee hämmästyksestä;

mutta hän ei sittenkään peruuta annettua siunaustaan, waan sanoo siitä, joka siunauksen oli saanut: „**hänen pitää myös siunatun oleman.**" Isaak huomaa Jumalan käden johdannon ja tuntee samalla oman rikoksensa; hänen omatuntonsa häntä kowasti soimaa. Tässä näkyy Isaakin jumalanpelko ja nöyryys. Hän ei peruuta Jaakobille annettua siunausta, waikka tämä oli sen wiekkaudella anastanut, ja waikka Esau korkealla äänellä walitti ja pyysi: „siunaa nyt minuakin, isäni," — ei hän peruuta, sillä Herra oli määrännyt siunauksen Jaakobille. Esau näyttää taas luontoaan; hän walittaa sitä, että Jaakob oli häneltä wienyt sekä esikoisuuden että siunauksen, ja pyytää, heltyen kyyneleisin, että isä häntäkin wielä siunaisi. „Yksikö siunaus sinulla waiwoin onkin, isäni? siunaa wielä minuakin." Isaak lausuu nyt Esaullekin siunauksen, joka myöskin sisälsi lupauksen lihawasta asuinsijasta maan päällä, mutta joka ei anna mitään waltaa muitten kansain suhteen. Päinwastoin on Esau palwelewa weljeänsä ja on waiwoja kärsiwä.*)

Isaak oli, niinkuin näimme, nöyrtynyt ja alistunut Herran tahdon alle, kun hän huomasi wikansa; mutta niin ei Esau tehnyt. Waikka hänellekin oli luwattu „lihawa asuinsija", ja wieläpä oli luwattu, että hän waiwoja kärsittyään särkee palwelijan ja orjuuden ikeen niskastansa, niin hän rupesi sittenkin wihaamaan Jaakobia siunauksen tähden. Ja tämä wiha ei pysähdy ainoastaan sydämmen ajatukseen, waan Esaussa kytee kauhean teon yritys, kun hän lausuu: „isäni murhepäiwät lähestywät." Weljensä wihaajalle ja murhaajalleko esikoisen kalliit lupaukset olisi pitänyt antaa säilytettäwäksi, hänelle, jonka mieli oli aiwan kiintynyt maallisuuteen ja lihallisuuteen? Ei, waikka se luonnon mukaan olisikin ollut annettawa Esaulle, waikka isä halusikin sitä hänelle antaa, ja waikka Rebekka ja

*) „Ja tapahtuu, että, kun olet paljon waiwoja kärsinyt, sinä wiimein särjet hänen ikeensä niskastasi" s. o. wapautat itsesi weljesi orjuudesta, johon olet joutunut. Helposti ymmärrettyä on, että Isaak tässä profetan tawalla katsoo Jaakobin ja Esaun jälkeisiä kansoja.

Jaakob petoksellisella käytöksellään oliwatkin wäärinkäyttäneet oikeuttaan siunauksen suhteen, niin piti kuitenkin Jumalan tahdon tapahtuman.

Saksalainen oppinut Delitzsch sanoo: „Tässä kertomuksessa kulkewat niinmuodoin inhimillinen heikkous ja synti toisiinsa kietoutuneena; mutta sen ylitse leweää werhoawana jumalallinen johdanto, niin ettei inhimillinen wapaus tule loukatuksi eikä mitään muuta synny kuin minkä Jumala on edeltäpäin määrännyt ja edeltäpäin tahtonut."

Kun Rebekka huomasi Esaun wihan weljeänsä kohtaan ja sai kuulla, mitä uhkaussanoja Esau oli lausunut, päätti hän lähettää Jaakobin Mesopotamiaan, jossa wielä Rebekan weli Laban eli. Rebekalla oli wielä toinenkin tärkeä syy, minkätähden hän tahtoi lähettää Jaakobin Mesopotamiaan; Jaakobin piti sieltä sukulaisistaan ottaman itsellensä waimo. Esaun pakanalliset waimot oliwat saattaneet Rebekalle paljon katkeruutta ja murhetta, niinkuin hänen sanansa Isaakille osoittawat: „minä olen suuttunut elämääni Hetin tytärten tähden." Hän ilmoitti päätöksensä Isaakille, waikka hän tosin ei ilmoittanut hänelle mitään Esaun julmista aikomuksista Jaakobia wastaan, ja käski poikaansa Jaakobia walmistamaan itseänsä lähtemään Labanin tykö Haraniin, sanoen hänelle muun muassa ikäänkuin Jaakobin ja omaksi lohdutukseksen: ‚Ja ole hänen tykönänsä wähän aikaa, siksi kuin weljesi kiukku asettuu. — — Niin minä lähetän tuottamaan sinun sieltä." — Rebekka siis luuli, että hän ainoastaan wähäksi aikaa kodottaisi rakkaan Jaakobinsa. Mutta siinä hän erehtyi. Rebekka oli wäärin tehnyt siinä, että hän petollisesti oli menetellyt hankkiakseen Jaakobille siunauksen. Se ei jäänyt rankaisematta. Nyt hänen äidillinen sydämmensä sai kestää sen murheen, että Jaakob häneltä otettiin pois, eikä hän koskaan enään tässä elämässä saanut rakasta Jaakobiansa nähdä. Ja Jaakobin, esikoisen siunauksen saaneen ja siis warsinaisen perillisen, täytyi lähteä maanpakolaisena wieraalle maalle eikä woinut suinkaan tietää, woisiko hän ja milloin päästä sieltä takaisin; — myöskin se oli rangaistusta.

16. Jaakobin pako Mesopotamiaan ja palwelus Labanin luona.

Gen. 28 l. — 31, 21.

Jaakobin luonto oli tosin taipuwainen ja lempeä, ja hänen mielensä awonainen wastaanottamaan jumalallisia totuuksia, mutta hänen sydämmessään asui paljon wilppiä, joka wälistä puhkesi petolliseen tekoon, niinkuin jo olemme nähneetkin. Sentähden sai hän käydä kärsimyksen koulua, jotta hän sen kautta puhdistuisi petollisen sydämmensä puolesta. Herra niinmuodoin johdatti ja kaswatti Jaakobia elämän kohtalojen kautta siksi **Israeliksi**, Jumalan urooksi, joksi häntä sittemmin nimitettiin. — Herra tekee niin wielä tänäkin päiwänä niille, jotka antautuwat hänen johdatettawikseen.

Isaak ei nähtäwästi, niinkuin jo huomautimme, tietänyt mitään Esaun pahoista aikomuksista Jaakobia kohtaan. Jaakobin lähtiessä matkalle hän siis ainoastaan puhui Jaakobin naimisesta ja käski hänen ottamaan itsellensä emännän enonsa Labanin tyttäristä. Siunauksensa antoi Isaak myös matkalle aikowalle pojalleen; täydellisesti nöyrtyneenä Herran tahdon alle wakuutti hän pojalleen esikoisen siunauksen omistuksen, kun sanoi: **Jumala antakoon sinulle Abrahamin siunauksen, sinulle sekä siemenellesi sinun kanssasi, periäksesi sitä maata, — — jonka Jumala Abrahamille on antanut.** Ja niin lähti Jaakob matkalle *Bersabasta Haraniin* päin. — Samaa tietä oli Eleasar ennen kulkenut, wieden rikkaita lahjoja Isaakin tulewalle morsiamelle; nyt tässä kulki Rebekan poika, waan yksinäisenä pakolaisena. Seuratkaamme häntä retkellään.

Pelwon-alaisena ja suruissaan oli Jaakob matkansa alkanut; tämähän oli hänelle tapahtunut rangaistukseksi, ja sen tunsi Jaakob. Mutta Jumala oli kuitenkin hänen kanssansa. Raamattu kertoo ainoastaan yhden tapauksen matkalta, mutta se on kylläksi osoittamaan, kuinka Herra johdatti Jaakobia. Kun au-

rinko kerran oli laskenut ja yö oli joutunut, walmisti Jaakob yömajansa yksinäiseen paikkaan; niinhän pakolaisen täytyy tehdä. Hän pani kiwen pään-alaseksi ja makasi siinä. Pakolaisen makuusija on tosin kowa, mutta siinä maatessaan hän näkee ihanata unta. Jaakob näkee maan päällä tikapuut, jotka ulottuwat taiwaasen asti; näitä myöten käywät Jumalan enkelit ylös ja alas, ja niitten yläpäässä seisoo itse Herra. Ihana näkö! Tämä eroaa suuresti muista tawallisista unennäöistä. Sehän kuwaa aiwan selwästi yhteyttä Jumalan ja ihmisten wälillä. Jumalan käskyläisten kuwataan tässä liikkuwan taiwaan ja maan wälillä. Herra on eläwä Jumala, joka pitää huolta omistaan maan päällä; meillä on turwa hänen luonaan ja meidän tarpeemme owat hänellä tiedossa. Tämä unennäkö kuwaa juuri sitä yhteyttä Jumalan ja ihmisten wälillä, jonka meidän Wapahtajamme on tehnyt täydelliseksi, hän, jonka kautta meillä on „tykökäymys“ Jumalan armohon (Room. 5, 2) ja „wapaus mennä pyhään“ (Hebr. 10, 19). Mutta tämä unennäkö ei ainoastaan kuwaa yhteyttä; se antaa Jaakobille suorastaan osaa tästä yhteydestä, se antaa hänelle woimallista lohdutusta ja wakuutusta. Jumala ilmoittaa itsensä tässä ensi kertaa Jaakobille **hänen isänsä Abrahamin Jumalana ja Isaakin Jumalana**; hän lupaa hänelle ja hänen siemenelleen sen maan, jonka päällä Jaakob lepää, hän lupaa Jaakobille runsaan siemenen ja lupaa olla hänen kanssaan ja häntä johdattaa, ja wakuuttaa: **„sinussa ja sinun siemenessäsi pitää kaikki sukukunnat maan päällä siunatuiksi tuleman.“** Samat lupaukset, mitkä ennen annettiin Abrahamille ja Isaakille! Jumala osoittakse tässä liiton Jumalana, joka nyt ottaa Jaakobin liiton kannattajaksi ja asettaa hänen Israelin kansan esi-isäin riwiin. Koska tämä tapahtui juuri silloin, kun Jaakob on pakolaisena ja murheen alaisena, on Herra tässä antanut todistuksen siitä, kuinka hän rakkaudessa kaswattaa Jaakobia. Kun Jaakob oli huomaawa tämän Jumalan rakkauden, silloin woi hän wakawammin kiinnittää silmänsä Herraan ja tulla tuntemaan, että niille,

jotka Jumalata *rakastawat*, kääntywät kaikki asiat *parhaaksi*. Jaakobin unennäkö siis ei ollut ainoastaan *kuwauksellinen*; se oli Jumalan *todellista ilmestystä* Jaakobille, jonka kautta hän sai wakuutuksen siitä, että Herra suojelee häntä ja täyttää lupauksensa.

Kun Jaakob heräsi unestaan, wolloitti hänet pyhä pelko. „**Totisesti on Herra tässä paikassa, — — kuinka peljättäwä on tämä paikka**", sanoi hän. Mutta ne asiat, jotka hän tässä paikassa oli saanut kuulla, ne painuiwat sywästi hänen mieleensä. Hän nousee aamulla warhain, nostaa kiwen, joka oli ollut hänen päänsä alla, pystyyn ja wuodattaa siihen öljyä, tehdäksensä merkin siihen ja pyhittääkseen sen. Hän antaa tälle paikalle, jota ennen oli Lus, nimen **Bethel**, s. o. Jumalan huone, ja lupaa pitää Herraa tästedes Jumalanaan ja tehdä tästä paikasta warsinaisen uhripaikan Herralle, jos hän rauhassa kerran pääsee kotiapäin matkustamaan. Tämän lupauksen toteutti Jaakob sittemmin kotimatkallaan (35, 7).

Wahwistuneena ja rohkaistuna läksi Jaakob tästä paikasta waeltamaan eteenpäin. Eihän hän enään hyljätty ja yksinäinen ollutkaan; Herra oli hänen kanssansa ja oli rakkautensa häntä kohtaan ilmoittanut sekä luwannut hänelle kalliin perinnön. Wahwistettuna waelsi siis Jaakob eteenpäin ja „tuli itäisen kansan maalle." Täällä hän näki kaiwon kedolla ja lammaslaumoja makaawan kaiwon luona sekä tähän kokoontuneita paimenia. Jaakob lähestyi paimenia ja puhutteli heitä ystäwällisesti: „weljeni, kusta olette?" He wastasiwat olewansa *Haranista* — juuri sieltä, jossa Jaakobin eno **Laban** asui — ja ilmoittiwat myöskin, että Laban woi hywin, ja että hänen tyttärensä **Rahel** juuri tuli kaiwolle lammasten kanssa. Ja kun Jaakob wielä puhutteli paimenia, näki hän Rahelin tulewan. Tämä Rahelin tulo oli todistus Jaakobille siitä, että Jumala oli antanut menestystä hänen matkallensa. Iloisena rientää siis Jaakob häntä wastaan, wierittää kiwen kaiwon suulta ja juottaa enonsa Labanin lampaat. Rahelia terwehtii hän ystäwällisesti,

antaa hänen suuta ja ilmoittaa hänelle itkien olewansa „hänen isänsä weli ja Rebekan poika.“ Rahel juoksi kohta kotia ja ilmoitti isällensä asiasta; ja kun Laban kuuli sanoman, kiiruhti hän sisarensa poikaa wastaan, otti hänet syliinsä ja saattoi hänet huoneesensa. Laban sanoi wielä Jaakobille: „tosin olet minun luuni ja lihani“; hän piti häntä siis oman perheen jäsenenä. Ja Jaakob jäi olemaan Labanin luokse.

Laban oli wastaanottanut Jaakobia sangen ystäwällisesti, mutta hänen ystäwällisyytensä ei ollut puhdas. Hänessä oli tawaran ahneus, niinkuin jo olemme siihen merkkiä nähneet (24, 30), ja ahne ihminen katsoo aina omaa hyötyään. Laban tahtoi hyötyä Jaakobistakin, sisarensa pojasta. Hän tahtoi kiinnittää Jaakobin taloonsa, koska hän huomasi, että hän Jaakobista saisi toimeliaan ja uskollisen palwelijan. Jaakobille taas oli tämä Labanin itsekkäisyys hyödyksi, niinkuin saamme nähdä, sillä ne rasitukset ja murheet, mitkä Jaakobia kohtasiwat sen johdosta, opettiwat häntä nöyryyteen Jumalan edessä ja oman pahan sydämmen tuntemiseen.

Kun Jaakob oli kuukauden ollut Labanin luona, sanoo hänelle Laban: „että olet weljeni, palwelisitko minua sentähden ilman mitäkään? ilmoita minulle, mikä palkkasi olisi.“ Laban tahtoo sukulaisuuden werhon alla hyödyksensä käyttää Jaakobin palwelusta. Jaakob oli jo mieltynyt Raheliin, ja kun hän tiesi, että hänen piti ottaman itsellensä waimo juuri näistä sukulaisistansa, ilmoitti hän Labanille tahtowansa palwella häntä 7 wuotta Rahelin tähden. Laban suostuu tähän ja sanoo: „parempi on, että minä annan hänen sinulle kuin jollekulle toiselle.“ Tämäkin osoittaa suurta itsekkäisyyttä. Labanin olisi pitänyt antaa tyttärensä sisarensa pojalle ilman mitään ja maksaa eri palkka hänen palweluksestaan. Kun Jaakob sitten oli ensinsa palwellut 7 wuotta, jotka wuodet kuluiwat „niinkuin muutamat päiwät,“ koska hän todellakin oli Raheliin kiintynyt, ei Laban kuitenkaan antanut nuorempaa tytärtänsä

hänelle. Hän tosin kutsui kokoon naapurit ja piti häät, mutta huntuun werhottu morsian, joka wietiin kahden palwelus-piian saattamana Jaakobin luo, ei ollutkaan Rahel, waan wanhempi tytär **Lea.** Tämän petoksen oli Laban keksinyt woidakseen wielä edelleen pidättää Jaakobia palweluksessa. Ja Lea oli tässä kohden ollut isällensä kuuliainen, eikä kammonut tätä petosta tehdä Jaakobille. — Ihmeellistä! Jaakob oli ennen pettänyt sokeata isäänsä; nyt tuli hän itse petetyksi. Lea oli isänsä käskystä nyt tehnyt petoksen, juuri niinkuin Jaakob ennen äitinsä käskystä. Ja kuitenkin Jumalan tahto tapahtui kummassakin tapauksessa. Sillä Lea, waikka halweksittu ja muodoltaan wähemmin wiehättäwä kuin Rahel, oli määrätty todellisen lupauksen kansan äidiksi, koska hänestä syntyi **Juuda,** jonka suwusta **Dawid** ja **Kristus** oli tulewa.

Kun Jaakob aamulla walitti Labanille petoksesta, mikä hänelle oli tapahtunut, wastasi eno ainoastaan: „*ei ole meidän maan tapa, että nuorempi annetaan ennen wanhempata*", mutta lisäsi wielä: „*sekin sinulle annetaan palweluksestasi, kun palwelet minua wielä toiset seitsemän ajastaikaa.*" Entisestä lupauksestaan ei Laban wälittänyt; siihen määrään oli ahneus hänessä wallan saanut. Hän käytti tyttäriään tawallisena kauppatawarana ja luuli tämän kautta kartuttawansa itselleen omaisuutta. Ja Jaakob suostui tähän Labanin ehdotukseen ja palweli wielä toiset 7 wuotta Rahelin tähden. Tässä hän warmaan teki Herran tahtoa wastaan, sillä myöhemmin kiellettiin laissa pitämästä waimoinaan kahta sisarta (3 Moos. 18, 18).

Neljäntoista wuoden waiwaloisen palweluksen ansiosta oli Jaakobilla siis 2 waimoa, toinen muodoltaan ruma ja wähemmin rakastettu, waan kohduun hedelmällä siunattu, ja toinen suuresti rakastettu, waan hedelmätön. Jaakobille syntyi Leasta järjestyksessä seuraawat lapset: **Ruben, Simeon, Lewi, Juuda, Isaskar, Sebulon** sekä tytär **Dina,** Rahelin palwelijasta Bilhasta: **Dan** ja **Naftali,** sekä Lean palwelijasta Silpasta: **Gad**

ja Aser; wiimein syntyi Rahelistakin: Josef. Jaakobille annetut lupaukset siemenen runsaudesta alkoiwat nyt lähestyä toteutumistaan. Jaakob oli suuren perheen isä. Mutta monellaiset oliwat ne waiwat ja rasitukset, jotka hän pitkällä palwelusajallaan sai kestää (1 Moos. 31, 38—40), monellaiset ne mielikarwaudet, jotka hän sai kokea sekä Labanin puolelta että molempien waimojensa keskinäisen kateuden tähden. Lea kadehti Jaakobin suosiota Rahelia kohtaan ja Rahel taas Lean hedelmällisyyttä, ja molemmat koettiwat jumalattomillakin keinoilla edistää tarkoitukfiaan, esim. kun palkkapiikojensakin synnyttämisen kautta tahtoiwat hankkia itsellensä arwoa toistensa rinnalla. Mutta niin Herra aina antaa käydä niille, jotka wääryyttä ja petosta owat harjoitelleet. Jaakobille tämä kuitenkin oli kaswatusta; samalla kuin hän sai kärsiä wääryytensä tähden, puhdisti Herra hänen sydämmensä ja saattoi hänet lujemmaksi kuuliaisuudessa ja uskossa.

Kun Jaakob oli palwellut suostutut 14 wuotta, pyysi hän Labania päästämään häntä waimoineen ja lapsineen lähtemään omalle maalle takaisin. Mutta Laban, joka oli nähnyt, että Herra siunasi Jaakobin työn, ja joka oli tullut rikkaaksi Jaakobin palweluksen kautta, ei tahdo häntä päästää menemään. Laban myönsi, että Herra oli häntä siunannut Jaakobin tähden ja pyysi Jaakobia palwelemaan wielä edelleen palkan edestä. Jaakob suostui tähän ja pyysi palkakseen kaikki pilkulliset ja kirjawat lampaista ja wuohista, jotka palweluksen aikana syntyiwät tasawärisestä laumasta. Lampaat owat itämaissa tawallisesti walkeat ja wuohet mustat, ja kirjawia löytyy harwassa. Laban hywäksyi siis kohta Jaakobin palkanwaatimuksen, luullen siitä tulewan paljon etua itselleen, ja eroitti itse samana päiwänä kaikki kirjawat ja pilkulliset laumastaan ja lähetti ne eri laumana lastensa hoidossa 3 päiwänmatkan päähän, — ettei muka Jaakobin laumaan kirjawia sikiäisi. Jaakobin hoitoon jäi sitten koko tasawärinen lauma. Jaakob oli tämän palkkansa suhteen nähtäwästi turwannut Herraan, koska hän hywin tiesi, ettei La-

han ahneudessaan olisi hänelle missään tapauksessa suurta etua myöntänyt; ja hänen turwaamisensa tässä kohden ei turha ollut. Jaakobille uskottu lauma synnytti hywin paljon kirjawia ja pilkullisia, joten hän äkkiä tuli sangen äweriääksi. Mutta Jaakob ei tässäkään kohden wielä woinut luopua petollisesta luonnostaan, sillä wiekkaasti saattoi hän luonnollisilla keinoilla laumansa siittämään kirjawia sikiöitä.

Laban oli itselleen toiwonut erinomaisen woiton Jaakobin palweluksesta, mutta nyt hän pettyi, sillä Jaakobille tulewa lauma kaswoi odottamattoman nopeasti. Laban ja hänen poikansa eiwät tätä woineet kärsiä; he kadehtiwat Jaakobin omaisuuden enentymistä ja syyttiwät häntä warkaudesta. Jaakobin palweluksen kautta oli heidän omaisuutensa kaswanut; nyt he kadehtiwat ja kiihtywät wihaan, kun Jaakobille suostutun palkan perustuksella karttuu omaisuutta. Semmoinen on ahne ihminen; hän yhä himoitsee enemmän, mitä enemmän hän saa, eikä tahtoisi toiselle myöntää omaisuutta. Laban kokonaan muutti käytöksensä Jaakobia kohtaan. Ennen oli hän ollut ystäwällinen; nyt puhui hänestä närkästys ja wiha. Useampia kertoja muutti hän sowitut palkan-ehdot (31, 7 ja 41), mutta Jaakobin karja kuitenkin yhä kaswoi. Omat tyttärensäkin, Lean ja Rahelin, wieroitti Laban luotansa ahneutensa kautta, sillä hän ei antanut heille mitään huomenlahjaa eikä perintöä. Asiain näin ollen, oli se Herran sana Jaakobille kuuden wuoden kuluttua sangen terwetullut, joka kuului: **„palaja isäsi maalle ja sukusi tykö, ja minä olen sinun kanssasi.“** Jaakob kutsui waimonsa ja kertoi heille aikomuksensa, ja kun he yksimielisesti suostuiwat lähtemään Kanaanmaalle, warustihe hän kohta matkalle. Kun Herra oli antanut selwän käskyn palata Kanaanmaalle, ei Jaakobin ensinkään olisi tarwinnut mitään salaisia keinoja käyttää. Mutta hänen luontonsa tässä taas sai woiton; hän pelkäsi Labania ja läksi salaa hänen luotansa, joten tämä lähtö näkyi paolta. Raamattu sentähden kertoo, että Jaakob

„warasti Labanin sydämmen.“ Laban oli nimittäin lähtenyt kauas kotoa lampaitaan keritsemään, ja sitä tilaisuutta käytti Jaakob. Hän asetti waimonsa ja lapsensa kamelein selkään, kokosi suuret karjalaumansa ja kaikki tawaransa ja läksi kiireesti matkustamaan Kanaanmaalle „Gileadin wuorta kohden.“ *)

17. Jaakobin kotimatka ja asuminen Kanaan-maassa. Isaakin kuolema.

Gen. 31, 22 — 35 l.

Kolmen päiwän perästä ilmoitettiin Labanille, että Jaakob oli paennut. Laban warustihe kohta ajamaan häntä takaa ja saawutti hänet seitsemän päiwän kuluttua Gileadin wuorella. Laban oli ottanut „weljensä“ mukanaan; se seikka sekä kiireinen takaa-ajaminen selwään osoittaa, mikä aikomus hänellä oli. Hän tahtoi kostaa Jaakobille, ja ottaa Jaakobin omaisuuden, jota ahne sydämmensä niin halusi. Labanilla oli nyt näennäinen oikeus puolellansa, koska Jaakob oli salaa lähtenyt hänen luotaan. Jaakob ei suinkaan olisi woinut itseänsä puolustaa, jos waan Laban olisi wäkiwaltaa ruwennut käyttämään. Mutta Herra, joka oli sanonut: „palaja isäis maalle — — ja minä olen sinun kanssasi“, oli woimallinen Jaakobia suojelemaan. Herra tuli Labanin luokse yöllä unessa ja sanoi hänelle: **kawahda itseäsi puhumasta Jaakobille hywää tahi pahaa.** Ja Labanin piti totella tätä Herran sanaa. — Ihmeellinen on tässä Herran suojelewa woima Jaakobin-suhteen. Mutta meidän Jumalamme on wieläkin sama kuin ennen, ja uskowainen saa usein elämässään ihmetellen nähdä esimerkkiä siitä.

*) Gileadin wuori, Gileadin maassa, on etelä-Jordanin itä-puolella.

Laban asetti majansa wuorelle, jossa Jaakobkin majaili. Kun hän sitten kohtasi Jaakobin ja puhutteli häntä, niin sanansa eiwät osoittaneet wihaa, waan isällinen huolenpito ja ystäwällinen muhde niissä esiintyi, — waikka se kenties oli teeskenneltyä. Herra oli pakoittanut häntä luopumaan wihan osoituksista. Laban nuhtelee Jaakobia siitä, että hän salaa oli paennut, niin ettei hän, Laban, ollut tilaisuudessa saattaa Jaakobia matkalle „ilolla ja lauluilla", eikä saanut antaa poikansa ja tytärtensä suuta. Hän sanoo itsellänsä kyllä olewan woimaa tehdä Jaakobille pahaa, mutta lisää, että Herra oli sitä kieltänyt menneenä yönä, — niin suora on Laban kuitenkin. Mutta lopuksi syyttää hän kuitenkin Jaakobia siitä, että tämä oli wienyt hänen jumalansa. Jaakob wastaa Labanille, sanoen pelänneensä, että Laban wäkiwallalla ottaisi tyttärensä häneltä, ja sallii nöyrästi Labanin etsiä, mitä hän on kadottanut; „kenenkä tykönä sinä löydät jumalasi, ei sen pidä elämän", wakuuttaa hän. Rahel oli todellakin pakanallisessa taika-uskossa ottanut mukanaan Labanin kotijumalat, waikkei Jaakob siitä mitään tietänyt.

Nämä kotijumalat oliwat pienet jumalankuwat, joita säilytettiin ja joista luultiin talon onnen riippuwan. Pakanakansat käyttäwät paljon tämmöisiä kuwia ja taikakapineita, esim. Dianan temppelin hopeaiset kuwat Efesossa (Ap. t. 19, 24), ja sellaiseksi oli jo Mesopotamiassa asuwaisten Jaakobin sukulaisten, Labanin perheen, jumalanpelko tullut, että jotkut heistäkin säilyttiwät näitä jumalankuwia. Sangen tarpeellista oli siis, että Jaakob nyt, kuten ennen Abraham, eroitettiin heistä ja sai kaswattaa lapsensa yhden totisen Jumalan tuntoon. Mooseksen laissa annettiin sittemmin kielto: „älä tee itsellesi kuwaa, eikä jonkun muotoa."

Laban etsi kaikkialta kadotettuja jumaliansa, mutta niitä ei mistään löydetty, sillä Rahel oli ne kätkenyt kamelinsa satulan alle ja istui itse yhä kamelin seljässä satulan päällä. Nyt wihastui Jaakob ja puhutteli Labania, moittien häntä siitä, että Laban oli ajanut häntä takaa ja pitänyt häntä warkaana. Jaakob huomautti wielä sywästi liikuttawilla sanoilla, kuinka hän

oli Labania uskollisesti palwellut 20 wuotta ja waiwoja nähnyt, ja kuinka Jumala kuitenkin oli hänen waiwansa siunannut ja häntä suojellut, joka siinäkin näkyi, että Hän menneenä yönä oli Labania nuhdellut. Nämä sanat sattuiwat Labaniin; hän ehdotteli Jaakobille, että tekisiwät keskinäisen liiton, jonka liiton todistajana olisi Herra itse. Kiwiroukkio koottiinkin ja merkki pystytettiin, jonka Jaakob nimitti Gileadiksi, s. o. todistuksen merkiksi, ja uhri toimitettiin sekä uhri-ateria nautittiin wuorella. Seuraawana aamuna antoi Laban tytärtensä ja heidän poikainsa suuta, siunasi heitä ja palasi kotia.

Ihmeellisellä tawalla oli Jaakob Jumalan suojeluksen kautta pelastunut enonsa wiekkaista yrityksistä häntä wastaan. Hänen olisi nyt pitänyt aiwan lewollisena woida waeltaa eteenpäin Kanaanmaalle. Olihan Herra hänelle kerran sanonut: **katso, minä olen sinun kanssasi ja warjelen sinua, kuhunka ikinä joudut,** ja olihan hän nyt taas nähnyt selwän esimerkin hänen warjeluksestaan. Mutta ihminen on hidas uskomaan itsensä Jumalalle: hän tahtoo aina turwata omaan woimaansa ja ymmärrykseensä. Jaakobilla oli sitä paitsi paha omatunto. Kokemuksesta hän tiesi, ettei Labaniin woinut luottaa. Mutta joskin Jaakob saisi alla rauhassa hänestä, niin elihän Esau wielä, ja hän ei luultawasti ollut wihastaan luopunut; Esau wihasi weljeänsä, sillä Jaakob oli petoksen kautta wienyt häneltä esikoisen siunauksen. Jaakobilla oli tässä kohden paha omatunto, ja sentähden hän ei täysin woinut luottaa Herran suojelukseen. Mutta Herramme rakkaus ja uskollisuus on suuri omiansa kohtaan. Epäilewälle Jaakobille tapahtui, niinkuin Dawid weisaa (Ps. 34, 8): **Herran enkeli piirittää niitä, jotka häntä pelkääwät, ja pelastaa heitä.** Enkelien joukko, „Jumalan sotajoukko", näyttäytyy Jaakobille. Mitä hänellä silloin olisi pelkäämistä, kun Herra woi asettaa niin suuren joukon suojaksi? Jaakob nimittää paikan **Mahanaim**'iksi s. o. kaksois-joukot.

Mutta Jaakob oli luonnostaan warowainen; sen hän oli jo ennenkin osoittanut. Hän lähetti nyt sanansaattajat weljensä

Esaun tykö, jonka asuinpaikka oli Seirin wuoren ympäristöllä, *) „Seirin maakunnassa", „Edomin maalla." **) Sanansaattajien piti ilmoittaman Esaulle Jaakobin tulosta ja pyytämän „saada armoa" Esaun edessä. Mutta Esau ei nähtäwästi wastannut mitään sanansaattajille, koska he palattuaan ainoastaan ilmoittiwat Jaakobille: „weljesi tulee sinua wastaan 400 miestä seurassansa". Esaulla on aiwan selwästi wiha mielessä ja wihollinen aikomus Jaakobia kohtaan; sillä muutoinhan hän olisi jotain wastannut sanansaattajille, eikä olisi niin suuren aseellisen joukon seurassa tullut Jaakobia wastaan. „Nyt peljästyi Jaakob kowin ja joutui suureen hätään", sillä hän tiesi, että Esau aikoo hänelle todellakin kostaa. Ja mitä Jaakob nyt teki? Hän ryhtyi warokeinoihin, wälttääksensä uhkaawaa waaraa. **Ensiksi** jakoi hän wäkensä ja kaiken karjansa kahteen osaan, arwellen, että toinen pääsee pakoon, jos Esau hyökkää toisen päälle. **Toiseksi** turwautui hän rukoukseen. Kun hätä nyt oli suuri, kääntyi Jaakob Herran puoleen, jonka hän tiesi woiwan auttaa. Olihan Herra ennen ollut esi-isien turwana; olihan hän Jaakobillekin antanut sanansa kuulla ja armonsa tuta. Jaakob sanoi: **isäni Abrahamin Jumala ja isäni Isaakin Jumala, Herra, joka minulle sanoit: palaja maahasi ja sukusi tykö, ja minä teen sinulle hywää.** Se ei siis ollut mikään tuntematon Jumala, jonka puoleen hän kääntyy, waan esi-isienkin kokemuksen kautta tunnettu Herra. Tämän woimallisen ja armoriikkaan Herran edessä Jaakob nöyrtyy; kun hän katselee Herran woimaa, uskollisuutta ja armoriikkautta, näkee hän yhä selwemmin oman mahdottomuutensa ja wiheliäisyytensä. Hän jatkaa sentähden rukoustaan: „**minä olen mahdoton kaikkeen siihen armoon ja kaikkeen totuuteen, jonka teit palweli-**

*) Seirin wuoriselkä kohoaa eteläpuolella Kuollutta merta ja antaa siitä etelään päin Punaisen meren itäistä haaraa kohden.

**) Edom merkitsee punainen ja on Esaun liikanimi; Esaun jälkeinen kansa nimitetään Edomilaisiksi eli Edomealaisiksi.

jallesi. Sillä koska minä tämän Jordanin ylitse menin, ei minulla muuta ollut kuin sauwani; mutta nyt minulla on kaksi joukkoa. Pelasta siis nyt minua weljeni Esaun käsistä." — Tämä Jaakobin rukous tässä tilaisuudessa on sangen merkillinen ja opettawainen. Uskowaisen kristityn täytyy, johonkin hätään jouduttuaan, ajatella ja rukoilla niinkuin patriarkka Jaakob tässä rukoili. Hän ajatelkoon ja rukoilkoon tähän suuntaan: Sinä Herra, joka olet suwusta sukuun meille kaikille osoittanut woimaasi, suurta armoasi ja rakkauttasi, joka olet meidän pelastukseksemme lähettänyt Poikasi maailmaan, ja joka olet minuakin heikkoa, kelwotonta ja wiheliäistä syntistä auttanut ja johdattanut,— ethän sinä woi olla omiasi auttamatta; auta, Herra, nytkin!

Kolmanneksi walitsi Jaakob laumastansa lahjoja, 550 eläintä eri lajia, ja lähetti nämä pienempiin joukkoihin jaettuina ja palwelijainsa johdattamina edellensä Esauta wastaan. Jonkun matkan päästä aina oli tulewa Esauta wastaan karjalauma, jonka johtajan piti ilmoittaa lauman olewan lahjan Jaakobilta ja että Jaakob itse tulee perästä. — Näin luuli Jaakob woiwansa lepyttää Esauta.

Waikka Jaakob nyt oli warustainut Esauta wastaan ottamaan, waikka hän oli Herraa rukoillut, ja pannut toimeen luonnollisen wiisautensa keksimät warokeinot, niin ei ollut hän kuitenkaan tyytywäisenä ja lewollisena. Hän luotti luultawasti yhä wielä omiin keksimiinsä pelastuskeinoihin enemmän kuin Jumalan lupauksiin ja warjelukseen. Sitä paitsi epäili hän, tokko Jumala antaa hänelle synnit anteeksi ja pitää lupauksensa hänelle. Sentähden oli hän nyt pelwon-alaisena ja lewoton.

Pohjoisesta tahi koillisesta päin tullen, Kanaanmaalta katsottuna, oli Jaakob joukkoineen pysähtynyt Jabbok wirran pohjois-puolella, joka idästä laskee Jordaniin. Lähetettyään Esaulle aiotut lahjat edeltäpäin, wiepi Jaakob sitten yön aikana perheensä ja karjansa luotuspaikan kohdalla yli Jabbokin, mutta

itse jää hän yksinänsä pohjoiselle rannalle. Minkätähden Jaakob jättää perheensä ja wetäytyy yksinäisyyteen yön hiljaisuudessa? Tämä oli tärkeä hetki; wiekkaasta (huom. nimi Jaakob) ja epäilewästä ihmisestä tehdään tässä taistelun kautta „Jumalan uros." Ja semmoinen taistelu tapahtuu useimmiten yksinäisyydessä, yön hiljaisuudessa. — Moni, moni kristitty on samoin kuin Jaakob taistellut yksinäisyydessä; kun synnin tunto waiwaa, epäilys ja heikkous wallitsee, silloin on ihmisen sydän rauhaton ja awun tarpeessa, silloin se tuskailee ja taistelee saadakseen Jumalalta apua, walaistusta ja woimaa. Maailma ja muut ihmiset eiwät woi syntiä anteeksi antaa eikä hädässä auttaa; sentähden tapahtuu tämä taistelu yksinäisyydessä Jumalan kanssa.

Jaakobin taistelu oli siis oikeastaan hengellistä laatua. Me tosin emme tiedä warmaan, mitä Jaakob ajatteli tällä hetkellä, sillä Raamattu ei siitä puhu mitään; mutta me woimme kuitenkin tässä kerrottujen seikkojen johdosta ja meidän omasta kokemuksestamme kuwailla itsellemme hänen mielensä tilan. Jaakob aiwan warmaan katseli koko kulunutta elämätään ja muisti sitä wiekkautta ja itsekkäisyyttä, jota hän usein oli harjoittanut; hän muisti, kuinka hän äitinsä kehoituksesta oli isänsä pettänyt ja Esaulta anastanut siunauksen, jonka wanha isä oli tälle aikonut; hän näki selwästi, ettei hän millään suinkaan ollut ansainnut Jumalan hywyyttä ja laupeutta. Tosin oli Herra Jaakobille äskettäinkin wakuuttanut: „minä olen sinun kanssasi", ja oli hänelle antanut kalliin lupauksen tulewaisesta siunauksesta, mutta pitäneeköhän Herra lupauksensa semmoiselle, joka ei hänen tahtoansa ole totellut? Eiköhän Herra palauta lupaustaan ja anna siunaustaan toiselle? Kenties hän minun nyt kuitenkin hylkää, ottaen minulta sekä hengellisen että maallisen siunauksen, ja antaa ne Esaulle? Säästäneeköhän Esau minun perhettäni ja omaisuuttani, sillä olenhan minä pahoin tehnyt häntä wastaan? Näin ajatteli Jaakob. Ja epäilemättä hän pelwon-alaisena huusi sydämmensä pohjasta, niinkuin psalmista Dawid myö-

hemmin: **Herra, älä rankaise minua wihassasi, ja älä minua julmuudessasi kurita!** (Ps. 6, 2).

Niinkuin sielu on yhteydessä ruumiin kanssa, niin ei woi hengellinen taistelukaan olla osoittaumatta ruumiissa. Kun Sauluskin Damaskon tiellä sai nähdä Jesuksen ja kuuli armokutsumuksen, niin oli hän sen jälkeen sokeana, syömättä ja juomatta kolme wuorokautta. Ja kun Herra erittäin kansojen lapsuuden aikana Wanhassatestamentissa itsensä ilmoitti ja ihmisiin waikutti, teki hän sen usein ruumiillisessa muodossa, jotta me aistilliset ihmiset paremmin sen tuntisimme. Samoin näemme tässä kohden Jaakobin sisällisen taistelun olleen yhteydessä ulkonaisen taistelun kanssa. Raamattu kertoo, että yksi mies paineli Jaakobin kanssa yön hiljaisuudessa, kunnes aamurusko alkoi nousta. Kun mies näki, ettei hän Jaakobia woittanut, rupesi hän Jaakobin reiteen, niin että hänen reisiluunsa wäännähti, josta Jaakob senjälkeen yhä ontui.

Joku woisi ajatella, että tämä kertomus on kuwauksellinen ja ainoastaan kuwaa Jaakobin sisällistä taistelua. Mutta tapa, jolla Raamattu tämän kertoo, ja yksityiskohdat siinä osoittawat, että se on todellisena tapahtumana pidettäwä. Mies, jota Jaakob ei ensin tuntenut, taisteli hänen kanssaan. Mutta reiden koskettamisen kautta hän warmaan huomasi, ettei tämä mies tawallinen ihminen ollutkaan. Ja kukahan tämä mies sitten oli? Profeta Hosea sanoo (12, 4. 5) Jaakobista: „hän on — — *kaikella woimallansa Jumalan kanssa taistellut. Hän paineli myös Enkelin kanssa ja woitti; hän itki ja rukoili häntä.*“ Tämä mies oli siis taiwaan ja maan Herra itse tahi hänen lähettämänsä liiton Enkeli; se nähdään Raamatun kertomuksestakin. Kun Jaakob aawisti, että wastustajansa oli Herra tahi hänen lähettiläänsä, muuttui hänen taistelutapansa. Hän pidättää miestä eikä tahdo häntä päästää; wastustaja tuntui hänestä nyt pelastajalta, jota hän käsillään syleilee. Mies sanoi: „*päästä minua, sillä aamurusko nousee*“; mutta Jaakob wastasi: **en päästä sinua,**

jolles siunaa minua. Jaakob tahtoo armoa ja siunausta; nyt hän taistelee itkien ja rukoillen, niinkuin profetta sanoo. Sitten kysyy mies Jaakobilta, mikä hänen nimensä on, ja pakoittaa häntä nimensä lausumisella menemään omaan itseensä ja tunnustamaan pahan luontonsa (Jaakob = wiekas). Mutta sen jälkeen sanoo mies: **ei sinua enää pidä kutsuttaman Jaakobiksi, waan Israeliksi** (**Israel** = „**Jumalan uros**"), **sillä sinä olet taistellut Jumalan ja ihmisten kanssa ja olet woittanut,** — joka sana todistaa myös selwästi, kuka tämä Jaakobin wastustaja oli. Herra itse oli siis lähestynyt Jaakobia ruumiillisessa muodossa, jotta Jaakob paremmin tuntisi niin taistelun raskautta kuin woiton warmuutta. Olihan Herra ennen wiehättäwällä tawalla ruumiillisessa muodossa käynyt Abrahamia terwehtimässä Mamren tammistossa; ja olihan hän kerran lähettäwä Poikansa lihan muotoon kärsimään ja kuolemaan ihmisten edestä. Herran ilmestyminen Jaakobin taistelussa ei siis ole mikään semmoinen erityinen tapaus, jolla ei wertaistansa olisi.

Jaakob oli woittanut; sen waakuutti hänelle Herra. Anteeksiantamuksen wakuutus, armo ja laupeus oli Jaakobille annettu. Nyt wasta pelko ja epäilys häwiää ja rauha astuu sydämmeen. Jaakob kysyi wastustajaltaan hänen nimeänsä, sillä Herran läsnä-olo ei koskaan ennen ollut niin tuntuwa Jaakobille kuin nyt. Mutta kuolewainen ei woi Herran oikeata nimeä käsittää, ja Jaakob ei saa sitä tässä kuulla, yhtäwähän kuin Manoah sai sitä tietää, kun hän Herran Enkeliltä tiedusteli hänen nimeänsä (Tuom. 13, 17. 18). Sen sijaan siunaa Herra Jaakobin siinä paikassa. Minkä waikutuksen tämä siunaus tekee Jaakobiin, sen osoittawat hänen riemulliset sanansa: **minä olen nähnyt Jumalan kaswoista kaswoihin ja minun sieluni on wapahdettu.** Ja sen paikan nimittää Jaakob **Pnieliksi** (Pniel eli Pnuel = Jumalan kaswot). — Uskalluksella ja rauhoitettuna woi hän nyt astua weljeänsä wastaan; wakuutettuna Jumalan armosta sekä hänen lupaustensa perimi-

sen oikeudesta astuu hän nyt isäinsä maahan. Jos Jumala **on meidän puolestamme, kuka woi olla meitä wastaan** (Room. 8, 31)?

Kun yö oli kulunut ja päiwä koittanut, yhtyi Jaakob omaisiinsa ja läksi matkalle, ja katso, Esau tulikin häntä wastaan 400 miestä seurassaan. Jaakob järjesti perheensä ja palwelijansa ja kulki itse etupäässä weljeänsä wastaan. Aamuroskon koittaissa saatu woitto oli häntä wahwistanut. Mutta kuitenkin lähestyi hän sangen nöyrästi weljeänsä ja kumartui seitsemän kertaa maahan, siksi kuin hän tuli lähelle weljeänsä. Ja Esau, tämä rajuluontoinen ja hillitsemätön Esau, miten hän kohtelee weljeänsä Jaakobia? Hän oli kerran uhannut tappaa Jaakobin. Nyt hän juoksee Jaakobia wastaan, syleilee häntä, halajaa häntä kaulasta ja antaa hänen suuta. Ja he itkewät kumpanenkin. — Ihmeellinen muutos oli Esaussa tapahtunut. Jaakobin lahjat eiwät yksistään woineet tätä muutosta aikoihin saada, mutta Herra oli sen tehnyt. Näin woipi meidän Jumalamme taiwuttaa ihmisen mielen Hänen tarkoituksiansa noudattamaan, ja näin woipi Hän samalla omiaan suojella.

Esau ei tahtonut wastaan-ottaa niitä lahjoja, joita Jaakob oli hänelle lähettänyt, waan sanoi: „minulla on kyllä, weljeni, pidä omasi." Mutta kun hän näki, ettei Jaakob luopunut tarjouksestaan, waan tahtoi antaa Esaulle ikäänkuin osaa siitä siunauksesta, jonka Jumala oli hänelle antanut, lausuen: „ota siis se siunaus, joka sinulle tuodaan, sillä Jumala on sen minulle antanut", niin suostui Esau ne ottamaan. Sitten tarjoutui Esau miestensä kanssa saattamaan Jaakobia, mutta Jaakob ei tätä tarjousta ottanut wastaan, koska hänellä oli pieniä lapsia ja paljon imewäistä karjaa, jonka keralla ei woinut nopeasti kulkea. Sitä paitsi mahtoi Jaakob peljätä sitäkin, että Esaun miehet pitemmän seurustelun aikana tulisiwat pahennukseksi hänen perheellensä ja palwelijoillensa.

Esau läksi sentähden jo samana päiwänä takaisin eteläänpäin asumuspaikoilleen Seirin wuorella. Mutta Jaakob jatkoi

matkaansa länteenpäin Jabbok-virran eteläpuolella ja asetti majansa **Sukot**'iin (Sukot = majat), Jordanin itäpuolella. Sieltä matkusti hän yli Jordanin yhä länteenpäin ja saapui rauhassa **Sikemin** kaupunkiin, jonka kohdalla hän asetti majansa. Nyt Jaakob tiesi olevansa Kanaanmaalla, sillä maalla, joka oli luvattu hänen perillisilleen. Hän osti sentähden Sikemiläisiltä 100 hopearahan hinnalla kappaleen maata, teki majansa siihen ja rakensi alttarin, jossa hän rukoili Herran Israelin Jumalan nimeä. Jaakob ei tahtonut solmita lähempiä liittoja maan pakanallisten asukkaitten kanssa, mutta tahtoi kuitenkin elää heidän kanssansa rauhassa. Sitä raskaammilta tuntuivat Jaakobista ne ilkiteot, mitkä täällä Sikemissä tapahtuivat. Ensin häväistiin Jaakobin tytär Dina; ja Jaakobin pojat, erittäin Simeon ja Levi, kostaakseen tätä Sikemiläisille, voittivat heidät viekkaudella, tappoivat kaikki miespuolet ja ryöstivät koko kaupungin (34 l.).

Senjälkeen tuli Jumalan sana Jaakobille, että hän lähtisi pois ja muuttaisi majansa **Bethel**'iin, samaan paikkaan, jossa hän yksinäisenä pakolaisena ennen muinoin oli yötä ollut. Jaakob totteli ja käsittikin tämän matkan Betheliin kehoitukseksi, sekä itsellensä että koko perheellensä, muistamaan Herran suurta apua ja armoa, ja yhä enemmän kiintymään kiitollisuudesta ja rakkaudesta Häneen. Hän lausuu perheellensä: **nouskaamme ja menkäämme ylös Betheliin, että tekisin siihen alttarin Jumalalle, joka minua kuuli hätä-aikanani, ja on ollut minun kanssani tiellä, jota minä matkustin.** — Tämä antaa meille aihetta muistaa Herramme suurta rakkautta ja armoa meitä kaikkia syntisiä kohtaan. Nouskaamme ja menkäämme Betheliin mekin!

Mutta ennenkuin Jaakob läksi Sikemistä, kokosi hän kaikki epäjumalankuvat ja epäjumalanpalvelusta osoittavat koristukset, joita oli tähän asti sallittu puoleksi pakanallisten vaimojen ja palvelijain pitää, ja hautasi ne maahan. Jumalan suojeluksen kautta pääsi Jaakob rauhassa asukkaitten häiritsemättä matkusta-

maan pois Sikemistä. Bethelissä rakensi hän Herralle alttarin; ja täällä ilmestyi Herra hänelle, uudistaen taas ne lupaukset maan omistuksesta ja siemenen runsaudesta, mitkä jo oliwat ennen annetut, ja wakuuttaen hänelle, että hänen nimensä oli olewa **Israel**. Bethelistä matkusti Jaakob eteläänpäin. **Efrata'ssa** eli **Betlehem'issä** kuoli hänen rakas waimonsa **Rahel**, synnytettyänsä **Benjamin'in**. Äiti kutsui lapsensa Benoni'ksi s. o. „minun tuskani poika", mutta Jaakob kutsui hänet Benjaminiksi s. o. „onnen pojaksi", koska hän oli syntynyt lupauksen maassa, kun muut lapset oliwat syntyneet orjuudessa Labanin luona, ja koska 12 luku nyt tämän pojan kanssa tuli täyteen. — Katkerat oliwat nyt Jaakobin kokemukset täällä Kanaanmaalla; wallankin tuottiwat hänen poikansa hänelle täällä monta mielikarwautta. Jaakobin piti myös tulla tuntemaan, ettei hän muuta ollut luwatussakaan maassa kuin matkamies.

Majailtuaan sitten wielä **Ederin** tornin kohdalla, saapui Jaakob wihdoin **Mamrehen**, **Hebronin** kaupungissa, jossa wanha Isaak wielä asui. Äitiänsä Rebekkaa Jaakob ei enää tawannut, sillä hän oli jo kuollut; mutta isänsä kanssa eli hän wielä yhdessä useampia wuosia ja sai hänen seurassaan kokea monta surua. Jaakob oli Isaakin kuollessa 120 wuotta wanha; ja koska Jaakob Egyptiin tultuansa Faraolle sanoo olewansa 130 wuoden wanha (47, 9), niin on Isaakin täytynyt elää useampien niitten tapauksien aikana, joita seuraawassa kerrotaan. Raamattu puhuu kuitenkin Isaakin kuolemasta jo tässä kohden (35:n luwun lopulla), koska hän nyt on siirtynyt syrjään, ja Jaakob, tultuansa Kanaanmaalle, sekä hänen 12 poikaa astuwat etupäässä pyhän historian tanterelle. — Isaak oli wanhin patriarkoista; 180 wuoden wanhana hän „riutui, kuoli ja koottiin kanssansa tykö." Esau ja Jaakob hautasiwat hänen Abrahamin hautaan Makpelan wainiolla.
